Nummer 37 Donderdag 10 September 1931 31ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

Van het Hoofdbestuur.

Officieele mededeeling.

Nederland te Parijs in 1931.
Gedenkboek van de Nederlandsche Deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling.
Uitgave van de Vereeniging „Oost en West”, ten bate van het Steuncomité Parijs.
Onder Redactie van Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., lid van het Hoofdbestuur van „Oost en West”.
Reeds hebben hun medewerking toegezegd de heeren Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy, Prof. J. C. van Eerde, P. A. J. Moojen, K. van der Veer, Dr. L. J. van der Waals en R. Zuyderhoff.
Het boek zal worden gedrukt op Kunstdrukpapier en rijk worden geïllustreerd. De prijs zal bedragen *f* 5.— ingenaaid en *f* 6.50 in linnen stempelband.

———

In aansluiting met het vorenstaand worden zij, die foto's of andere afbeeldingen van het inwendige van het oorspronkelijke paviljoen of van verloren gegane voorwerpen onder hunne berusting hebben, uitgenoodigd deze, met bijschrift, te willen toezenden aan den heer Dr. H. H. Zeijlstra Fzn. voornoemd, Singel 1, Deventer, opdat daarvan eventueel gebruik gemaakt kan worden bij de samenstelling van het Gedenkboek.
Desgewenscht ontvangt men een en ander weder terug.

GRATIS!

Zij die met of na 1 October 1931 als lid tot de Vereeniging toetreden (minimum contributie *f* 5.— 's jaars) ontvangen gratis het „Kolon. Weekblad” over het laatste kwartaal van dit jaar.

Steuncomité-Parijs.

Den schenkers werd het door „Oost en West” uitgegeven werkje „Onze Overzeesche Gewesten” bij wijze van kwitantie en onder dankbetuiging toegezonden.

Zij, die dit boekje onverhoopt niet mochten ontvangen hebben, gelieven hiervan even te berichten, opdat de toezending onverwijld volge.

Gespecificeerde opgave, onder initialen, van de per giro ingekomen gelden van 29 Aug. t/m. 4 Sept.

's-Gravenhage: M. en Wed. Mr. M. I. D.—S. *f* 10.—; J. H. C. M. *f* 10.—; J. W. E. *f* 5.—; Jhr. Mr. H. C. v. d. W. *f* 500; Sub-Com. Koeta Radja *f* 740,—.

Amsterdam: E. W. Sch. *f* 100,—; Mej. M. v. N. *ff* 1,50; J. A. V. *f* 2,50.

Haarlem: C. H. *f* 2,50; L. H. van 't S. *f* 50,—.

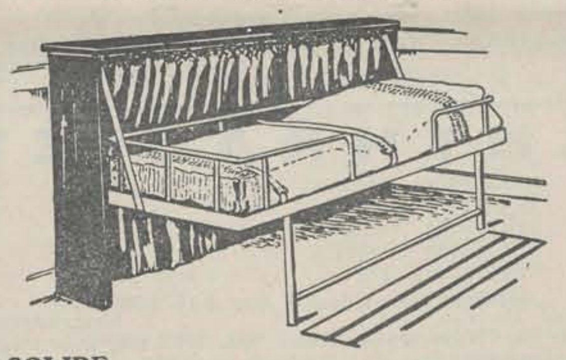
Zeist: K. Sch. *f* 1,—.

Rotterdam: Dr. G. A. M. *f* 2,—.

Veendam: Kam. v. Kooph. en Fabr. *f* 100,—.

Deze bedragen vormen een *per giro* ontvangen som van	*f* 1.524,50
Reeds verantwoord van 30 Juni t/m. 28 Aug. (Zie vorig K. W.)	„ 36.850,73
Geen kasgelden.	
Verantwoord v/m. 30 Juni t/m. 29 Aug. (Zie vorig K. W.)	„ 2.129,15
Geen storting bij het Agentschap der Ned. Handel Mij., alhier.	
Reeds verantwoord v/m. 30 Juni t/m. 29 Aug. (Zie vorig K. W.)	„ 10.883.75
Totaal t/m. 5 Sept. (giro t/m. 4 Sept.)	*f* 51.388,13

HET STEUNCOMITÉ PARIJS.

SIMONIS'
BEDDENMAGAZIJN
GROENMARKT 34 - DEN HAAG
OUDSTE SPECIAALZAAK

SOLIDE
OPKLAPBEDDEN
MET KAST V.AF f29.50
GRATIS PLAATSEN
DIVANBEDDEN
VANAF f 11.50 5595

Suriname vruchtenland!

In tien jaar een bloeiende kolonie.

De bekende enthousiast voor de opheffing van Suriname, de heer C. L. Tomson, schreef aan het „Vad.”:

De Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs heeft voor ons Nederlanders een groote beteekenis gekregen. Niet alléén zijn wij aldaar in de gelegenheid geweest om te kunnen toonen, wat Nederland als koloniale mogendheid beteekent en doet, doch wij waren aldaar tevens in de gelegenheid om rond te zien wat andere landen, gewesten, koloniën presteeren.

Daar dit betoog, zooals boven vermeld, uitsluitend over vruchten zal handelen, zal ik alle andere vergelijkingen uitsluiten en mij alleen aan het onderwerp houden.

Op de Parijsche Tentoonstelling kon, en kan men nu nog, zeer vele tropische vruchten bewonderen. In ons eerste Nederlandsch paviljoen was een collectie Surinaamsche Citrusvruchten, geprepareerd in flesschen, te zien. Verder kan men vele vruchten bezichtigen in het paviljoen van Hawai, van de Pilippijnen, Italië, Costa-Rica, enz.

Bij een zeer nauwkeurigen rondgang, door mij gedaan in Juni j.l., moest ik als kenner eerlijk verklaren, dat niet één paviljoen zulke mooie exemplaren Citrusvruchten bezat als onze Surinaamsche afdeeling. De vier hierboven genoemde paviljoens hebben wel, het een meer dan het ander, er eenig werk van gemaakt. De afdeelingen Hawai en Costa-Rica bevatten ook wel uitgebreide collecties, doch onder hetgeen daar te zien was, en wel speciaal in Citrussoorten was er niet één flesch, welke zou kunnen wedijveren met de toen aanwezige Surinaamsche Citrusvruchten.

Bij de opening der tentoonstelling had Costa Rica eenige kisten versche grape fruits opgesteld. Ook in de Surinaamsche afdeeling van het Nederlandsche paviljoen waren eenigen versche grape fruits aanwezig buiten de in de flesschen geprepareerde. Zelfs bij het bezoek van H. M. de Koningin waren er nog versche grape fruits uit Suriname aanwezig, en, zooals ik later vernam, werden ze ook genuttigd. Deze Surinaamsche grapefruits waren van zeer goede kwaliteit: ieder die ze heeft geproefd was vol lof over deze vruchten.

Ik heb de Surinaamsche grapefruits vergeleken bij die uit Costa Rica, doch onder de 6 of 8 kisten, die aldaar tentoongesteld waren, was er niet één exemplaar, dat met onze Surinaamsche kon wedijveren, niet wat grootte betreft, en ook niet wat zwaarte, sapgehalte enz. aangaat.

De pompelmoezen, die ik in diverse paviljoens gezien heb, kunnen niet in de schaduw staan van onze Surinaamsche pompelmoezen, indertijd, en ook nu nog, aanwezig.

Ik heb in Parijs in de fruithallen en winkels de

5295

Leden van „Oost en West”.
Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit **Melk en Melkproducten** is de N.V. Melkinrichting **„DE NIEUWE LANDBOUW”** 5443
DEN HAAG: N.W. Buitensingel 50 Telefoon 333855.
SCHEVENINGEN: Wassenaarschestr. 127 Telefoon 550363.

WENSCHT GIJ
bij Uw terugkeer in Nederland eene aangename bezigheid?
Fok dan edelpelsdieren in verbinding met pluimveeteelt!
Inlichtingen en adviezen worden gaarne gratis gegeven door N.V. Pelsdierenfokkerij „De Zilvervos” te Elspeet. — Tel. 3. 5059

P. G. C. HAJENIUS
OPGERICHT 1826 5467
AMSTERDAM Rokin 92/96
'S-GRAVENHAGE Noordeinde 64
SIGAREN
SIGARETTEN, TABAK

Schoenmakerij en Lederhandel „De Econoom”
Laan van Meerdervoort 570A (begin lijn 3)
DEN HAAG. TELEFOON 333706.
JACOB GILLESSTRAAT 12 — Telef. 556022
PRIMA SCHOENREPARATIEN
Kwaliteit hoog. Prijzen laag. 5498
Tevens groote sortering School-, Acten- en Muziektasschen, Bagage-Artikelen, enz. enz.

Waarschuwing.
f 5.— Permanent waving f 5.—
Aan alle Dames! Wij alleen garandeeren U 8 maanden.
Geen amoniakbehandeling, maar OLIE.
Systeem niet te verwarren. Wereldberoemd. Gallia Parijs.
Dat alles voor *f* 5.—. Vele dankbetuigingen ter inzage.
Hoofdkantoor 27 Rue de Madeleine, Brussel.
Agentschap voor Nederland: 5580
Kapsalon A. SMOLDERS, 42 Parkweg, Voorburg.
Halte Blauwe Tram. Tel. 778598. Tijdige bespreking.

WESSELING & Co.
ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN
LEIDEN - ST. AAGTENSTRAAT (h. Steenstr.)
TELEF. 2092 5635

NUTSSPAARBANK te 's-Gravenhage

SPAART
– VOOR TEGENSLAGEN –

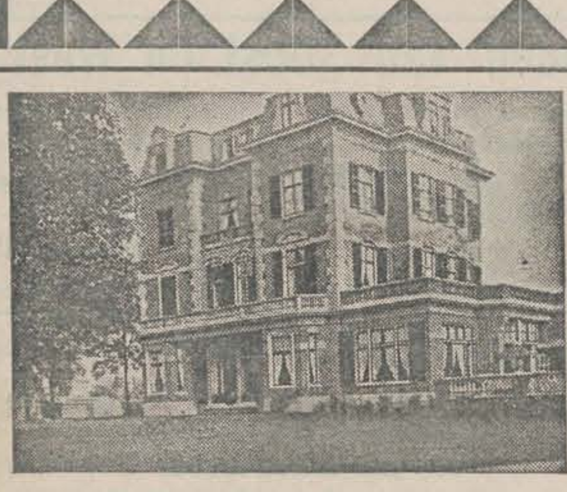

5132

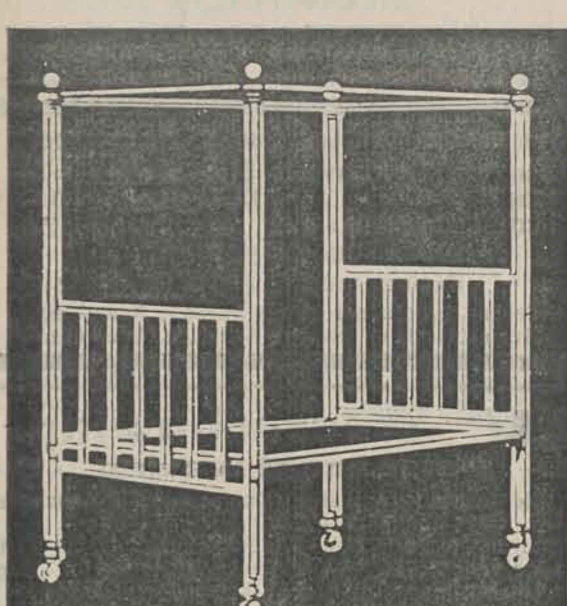
Cor van Moorsel

Groote sorteering:
LEDIKANTEN
MATRASSEN
KARPETTEN
LINOLEUM enz.

en voor de Tropen o.a.
LEDIKANTEN met BALDAKIJN
Tule voor KLAMBOES - Kleurechte Gordijnstoffen
Alleen prima kwaliteiten — Lage prijzen
Den Haag
In de Jan Hendrikstraat 5149

– HERSTELLINGSOORD –
„Huize Maria Emalia Dorrepaal"
gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving met grooten tuin en waterpartij Uiterst geschikt voor repatrieerenden en herstellenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. Pension f 3.— à f 4.— per dag. Prospectus met alle gewenschte inlichtingen worden, op verzoek, toegezonden door de Directrice: West-Vlietweg 115, Voorburg. 5549

HET IDEALE TROPENLEDIKANT
voor allen, die naar Indië vertrekken! Prijs vanaf f 21.50
Fa. J. F. HENDRIKS
GEDEMPTE BURGWAL 65 5142
DEN HAAG - TELEFOON No. 110786
Aanbevolen adres door „Oost en West"

Familiepension „DE GREEF"
Prinses Mariestraat 18, Den Haag
— Telefoon 110859 —
Centrale verwarming. - Stroomend water op alle kamers. Badkamers aanwezig.
Kamers disp. f 4.— per persoon, f 100.— per maand.
Aanbevolen adres voor Indische families. 5208

ANTHRACIET

Belgische Anthraciet	30/50	f 2.15	per H.L.
Belgische Anthraciet	20/30	f 2.—	per H.L.
Belgische Anthraciet	50/80	f 2.10	per H.L.
Belgische Eierkolen		f 1.30	per H.L.
Geklopte Cokes		f 0.90	per H.L.
Parel-Cokes		f 0.80	per H.L.

Franco thuis met maat. Bestelkantoor
JASPER, Naaldwijkschestr. No. 87—89, Den Haag.
Tel. 110782. 5217 Zendt briefkaart.

J. ROMIJN
v. Ravesteijnstr. 166, Den Haag
Telefoon 391077 5171
KOLENHANDEL

Gevestigd:
A. C. W. LIONARONS
Arts,
uitsluitend voor ziekten van het Hart, Vaten en Bloedsdruk
Spreekuur: 2—4 uur.
Voor ziekenfondspatiënten maandag, woensdag, vrijdag van 9—10 uur v.m. aan de Polikliniek Bierkade 1.
'S-GRAVENHAGE, WASSENAARSCHEWEG 37
bij de Javabrug.
Telefoon 116955. 5226

Tweemaal per jaar (in Februari en in Augustus) zenden wij, uitsluitend aan particuliere bloemenliefhebbers, gratis onze fraaie, in koper-diepdruk uitgevoerde prijscourant, rijk geïllustreerd met natuurgetrouwe foto's. Deze prachtige en duidelijke handleiding voor het aanleggen en onderhouden van 'n bloementuin ligt ook klaar voor U! Vraagt spoedig Uw exemplaar aan bij:
N.V. L. Stassen Junior
Hillegom - Tel. 2257
Bloembollen - Planten - Zaden
ALLE ARTIKELEN WORDEN GELEVERD ONDER GARANTIE
PRACHTIGE
PRIJSCOURANT GRATIS
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West" 5055

C. VAN KAMPEN
Behangerij — Stoffeerderij
Verhuizingen 5037
Badhuisweg - APELDOORN

MÄHLERS BANK N.V.
Opgericht 1907
AMSTERDAM
Telef. nos. 42852 (3 lijnen) 5056
32982
32985 Telegram-Adres: **STEADYON**
33487
COMMISSIONNAIR IN EFFECTEN
Door onzen uitgebreiden Effectenvoorraad zijn wij in de gelegenheid bijna alle fondsen op den dag van aankoop zelf te expediëeren
Beleggingsadviezen
Weekbericht op aanvraag gratis
Geen Handelscrediet
Rek.-Courant-, Provisie- en Kostenvrij
Op 31 December 1930 waren fondsen tot eene waarde van f 2.655.000.—, gerekend naar de koersen van dien dag, bij ons voor derden in administratie.

HIER APELDOORN!
LANKWARDEN's Waschindustrie
„ORA ET LABORA"
Mevrouw,
Ons agentschap, gevestigd te A'dam (W.) Vespuccistraat 9—13, komt op hieronder aangegeven dagen en plaatsen, met eigen auto's de wasschen afhalen en bezorgen.
MAANDAG Amsterdam (Z.), (O.) en (W.), Den Haag, Leiden en Omstreken en tusschenliggende plaatsen tot en met Bennebroek.
DINSDAG Amsterdam (Z.) en (N.), Zaandam, Heemstede, Aerdenhout, Bentveld en Zandvoort.
WOENSDAG Amsterdam (C.), (O.) en (W.), Haarlem, Overveen, Bloemendaal, Velsen en IJmuiden.
DONDERDAG Amsterdam (C.), 's-Hage, Leiden en Omstreken en tusschenliggende plaatsen tot en met Bennebroek.
VRIJDAG N.-Amstel en Amstelveen.
De wasschen zijn met een week retour. Daar wij overtuigd zijn door een goede behandeling der wasch, tegen concurreerende prijzen, U ten volle te kunnen bevredigen, geven wij om U te bewegen een proef te nemen **50 %** *reductie op de 1e wasch.*
Voor verdere inlichtingen komen wij gaarne even bij U aan. 5314
Telefoon Interc. Apeldoorn 817
Telefoon Amsterdam 83532 — Telefoon Leiden 3022
Telefoon Haarlem 11759 — Telefoon Zandvoort 279
TELEF. DEN HAAG 335086

LEIDEN
N.V. „MEUBELKUNST"
MODERNE WONINGINRICHTINGEN
„Indanthren" Meubel- en Gordijnstoffen
Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect.
Eigen fabrikaat. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
Toonkamers: 5148
WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TEL. 524

KAWEE'TJES
UTRECHT
G. v. d. MEER Jr., Bontwerker,
OUDKERKHOF 43 — TEL. 1128 — UTRECHT
Specialiteit in PELTERIJEN 5564
Het van ouds bekende adres voor prima kwaliteiten.

LUXE-AUTO VERHUURINRICHTING
Korte Koestraat 4, Utrecht — Tel. 15002
tegenover het Jaarbeurs-Restaurant.
Beleefd aanbevelend,
5185 **C. JURG en AALBERTSEN.**

BERGEN OP ZOOM
Gereserveerd voor de 5472
Firma L. H. v. d. AA,
Fotograaf, Bergen op Zoom.

BLOEMENMAGAZIJN A. W. BUIJS-LARO
Van Dedemstraat No. 21, Tel. 373 5478
BERGEN OP ZOOM
beveelt zich beleefd aan voor het leveren van bloemwerken

ZUIDER STEENKOLENHANDEL
Firma Gebr. Sakko — Bergen op Zoom
EN GROS Telef. interc. 364, Postrekening No. 77050 EN DÉTAIL
SPECIAAL ADRES van alle soorten 5477
Belgische, Hollandsche en Wales Anthraciet
AANBEVOLEN ADRES VOOR LEDEN VAN OOST EN WEST

L. J. Aarnoudse, Accountant,
Lid v. d. Ned. Bond van Accountants.
Alle Accountantswerkzaamheden en opleiding voor Boekhoudexamens. 5473
BERGEN OP ZOOM, Arn. Asselbergsstraat 39.

grapefruits en pompelmoezen bekeken, doch allerbeste grapefruit, afkomstig uit Florida, waarvan de prijs 8 fr. of 80 cents was, zou het bij keuring op grootte, gewicht, sap, aroma en smaak verliezen tegen de Surinaamsche grapefruit.

Een zeer groot fruit-importeur, dien ik eenige Surinaamsche Citrusvruchten gaf om te proeven, verzekerde mij, dat hij nog nimmer zulk heerlijk grapefruit geproefd had. Het oordeel van vele heeren en dames in 't Nederlandsche paviljoen was eensluitend; een en al lof.

Rondkijkende in Frankrijk en België is 't mij opgevallen — ik had dat in die landen niet verwacht — dat Citrusvruchten aldaar schaarsch en slecht zijn. De sinaasappelen, grapefruits, citroenen, zelfs bananen zijn er duurder dan hier en minder van kwaliteit. In Brussel kocht ik twee bananen, waarvoor ik 15 cent per stuk moest betalen. (Hier zag ik Zaterdag j.l. in een winkel prachtige bananen verkoopen voor 25 cent per pond — 5 stuks in het pond).

In Brussel betaalt men voor een grapefruit van 50—75 cent per stuks, sinaasappelen 12—20 cent per stuk. In. Parijs kocht ik vier sinaasappelen à 15 cent per stuk; ze zagen er op het oog goed uit, mooi kleurtje, doch ze waren door en door droog, totaal zonder sap. Ik zag Palestijnsche appelen, die voor 4—5 fr. per stuk geprijsd stonden.

Op de Tentoonstelling kon men schijven versche ananas koopen à 2 en 3 fr. per schijf of 30—45 fr. een heele ananas. Versche ananas ziet men in de fruitwinkels zeer weinig, pompelmoezen zoo goed als geheel niet. Ik besprak een en ander met een fruit- en conservenhandelaar, die mij verzekerde, dat, indien Suriname in staat is, de vruchten in groote massa's te leveren, zooals deze op de Tentoonstelling te zien waren, Suriname verzekerd kan zijn, ook in Frankrijk een zeer groote afnemer te zullen vinden.

Niet alléén dus heeft on Nederlandsch paviljoen en zijn inhoud, zoowel 't eerste als het tweede, Frankrijk verbaasd doen staan; ook van de heerlijke en mooie Surinaamsche vruchten stond men paf. Hier is een afzet ontstaan voor Suriname tegen zeer goede prijzen.

Ons eerste Nederlandsche paviljoen met zijn vele schaten, en ook de zeer mooie collectie Surinaamsche vruchten geprepareerd in groote flesschen, zijn verbrand. Jammer en jammer, doch er is helaas niets aan te doen. Eén flesch van al die mooie flesschen was echter nog in Holland, en deze prijkt nu als eenig overgeblevene in het nieuwe paviljoen. Naast deze flesch ligt links en rechts één pracht van geprepareerde pompelmoezen en een foto van een dragenden sinaasappelboom, dit is alles wat heden nog van de Surinaamsche citrusvruchten in Parijs te zien is.

Hoewel de eerste inzending verdwenen is, bleek mij, bij mijn bezoek op 17, 18 en 19 Aug. j.l., dat de eerste inzending haar dienst in de Fransche vruchtenwereld heeft gedaan. De Surinaamsche vruchten zijn niet vergeten en zullen door vele importeurs en handelaren niet vergeten worden. Het woord is nu aan Suriname zelf.

Voor diegenen, die alhier in Nederland nog mochten twijfelen, of de citrusvruchtencultuur ooit loonend voor Suriname zijn kan en het ingestoken kapitaal winsten op zal brengen, diene het onderstaand verslag van Hr. M. gezant te Rio de Janeiro, Brazilië, overgenomen uit Handelsberichten van 13 dezer.

Wat onze gezant in Brazilië over Surinaamsch fruit zegt.

Sinaasappelen.

Hoewel het seizoen nog te vroeg is om met zekerheid te kunnen voorspellen, wat het resultaat zal zijn van den uitvoer van sinaasappelen in den loop van dit jaar, mag men toch zeggen, dat, indien de prijzen, waartegen de eerste verschepingen te Santos zijn verkocht, gedurende de volgende vier maanden gehandhaafd zullen blijven, daarmede voorzeker een sterke aanmoediging aan planters en exporteurs zal zijn gegeven.

Algemeen wordt erkend, dat een kist sinaasappelen voor 15 milreis aan boord van een vrachtschip te Santos kan worden gebracht, hierin inbegrepen ongeveer 6 milreis voor de vruchten. Vracht, tusschenhandel, verpakking, commissie e.a. onkosten verhoogen deze som met nog 8 of 9 sh., zoodat men kan zeggen, dat een prijs van 12 sh. geen verlies beteekent. Inderdaad deden echter sommige kisten in April van Santos afgezonden 18 sh. of een winst van meer dan 18 milreis per kist, terwijl mag worden aangenomen, dat geen kist voor lager dan 12 sh. werd verkocht. Goede sinaasappelen, behoorlijk verpakt en vervracht, blijken dus op het oogenblik een behoorlijk rendement op te leveren. Daar bovendien tengevolge van verschillende omstandigheden kan worden aangenomen, dat er dit jaar geen overvloed van sinaasappelen in Europa zal zijn, zijn de vooruitzichten voor een goeden afzet zeer gunstig.

In Engeland betaalt de verbruiker voor het Braziliaansche product veelal nog 3 d. of 4 d. per stuk. Zal het daar te lande mogelijk blijken om door samenwerking den tusschenhandel voor een deel uit te schakelen, dan zou dientengevolge de verbruiksprijs verlaagd en de omzet vergroot kunnen worden.

De export voor dit jaar wordt op 1.100.000 kisten geschat, waarvan ruim de helft te Santos, de rest te Rio de Janeiro zal worden verscheept. De aanplanting in den staat Sao Paulo heeft in de laatste drie jaren, die in den staat Rio de Janeiro overvleugeld, zoodat thans Sao Paulo 7.300.000 boomen bezit tegen 4.700.000 in Rio. Van den sinaasappelexport uit geheel Brazilië sinds het jaar 1921 geeft de volgende staat een overzicht:

Jaren	Hoeveelheid per honderd	Waarde in milreis	Waarde in £ St.
1921	174.575	1.566:502$000	51.016
1922	355.877	2.411:943$000	65.417
1923	661.362	5.645:998$000	118.218
1924	730.685	5.733:831$000	139.871
1925	812.711	5.866:259$000	177.188
1926	420.862	3.919:885$000	109.210
1927	647.707	5.909:536$000	144.185
1928	985.658	10.012:639$000	245.787
1929	1.785.730	15.307:253$000	376.279
1930	1.754.151	16.075:677$000	355.370

De bestemming der Braziliaansche sinaasappelen gedurende 1930 was als volgt over de voornaamste afnemers verdeeld:

	Per honderd	Waarde in milreis
Groot-Britannië ...	1.147.802	10.554:721$000
Argentinië	487.785	4.281:831$000
Nederland	63.649	672:164$000
Duitschland	24.213	272:298$000
Canada	24.128	242:857$000
Chili	3.230	28:550$000
België	1.710	18:108$000

Suriname kan met Brazilië concurreeren.

De Surinaamsche sinaasappelen behoeven in geen enkel opzicht onder te doen voor de Braziliaansche; er zijn zelfs soorten in Suriname, die veel beter zijn. Brazilië heeft hoogere vrachtkosten naar Europa dan Suriname.

De laagste prijs, die voor Brazilië sinaasappelen te Londen wordt betaald, blijkt 12 sh. of ƒ 7.20 te zijn. Houden wij dezen laagsten prijs en berekenen wij ruim, dat een kist van gemiddeld 200 stuks sinaasappelen in Suriname franco aan boord op ƒ 3 komt (hiervan krijgt de kweeker dan 1 ct. per vrucht) en dat de vracht, los- en veilingkosten op rond ƒ 2 per kist komen, dan blijft er bij laagste opbrengst en hoogste kosten altijd een winst over van ƒ 7.20—ƒ 5.— is ƒ 2.20 per kist.

De milreis tegen 16½ ct. berekend, ontvangen de telers (volgens dit verslag), een kist op gemiddeld 200 vruchten berekend, 6 milreis of 99 centen is pl.m. ½ cent per vrucht. Suriname kan den telers 1 ct. geven per vrucht.

In 1930 wist Brazilië voor 672.164.000 milreis sinaasappelen aan Nederland te leveren. De Surinaamsche sinaasappelen zijn, zoo niet beter, dan toch evenredig in kwaliteit, terwijl de reisduur korter, en de vracht dus lager is.

Ziet men naar Brazilië's export en het meermalen door mij medegedeelde, dat Engeland de Surinaamsche sinaasappelen zeer gunstig heeft beoordeeld, zelfs van zeer goede kwaliteit acht (zie verslag lezing Indisch Genootschap 17 December 1930), dan behoeft men toch niet langer te twijfelen, of de vruchtenteelt voor Suriname loonend zal zijn.

In Suriname kan men er echter zelf niets van terecht brengen, dat moet Nederland doen. Aan vruchten (standaard) teelt, verpakking, verwerking, enz. zit veel vast; met klein gepruts bereikt men niets, dat is tijd en geld vermorsen.

Wat Suriname noodig heeft, is een flinke Nederlandsche organisatie, deskundig samengesteld, welke op flinke schaal de fruitteelt aanpakt. Indien zulks geschiedt, kan Suriname binnen 8 of 10 jaar een welvarend vruchtenexporteerend gewest wezen.

Een onderhoud met den heer Tomson.

Het *Vad.* is nog eens met den heer Tomson gaan praten. Immers de ervaring, met het Surinaamsche fruit te Parijs opgedaan, heeft geheel nieuwe perspectieven geopend en achter de plannen van den enthousiast een zeer reëel wereldoordeel gezet.

In het *Vad.* dan lezen wij:

Wij troffen den heer Tomson vol goeden moed aan, omdat nu het bewijs voor zijn beweringen geleverd is.

Hoe stelt ge u nu verder de ontwikkeling voor? vroegen wij.

Toen volgde het antwoord: Alles is gereed. Ik heb het heele plan voor elkaar en een patent conserveeringsmiddel er bij, dat slechts nog op octrooi-verleening wacht.

Het eenige dat nog noodig is, is geld, ƒ 1.000.000, want ik wil dadelijk goed aanpakken. Ik moet hebben in Paramaribo: een inkoopcentrale en een fabriek voor het maken van conserven.

De Inkoopcentrale moet alles van de kweekers koopen: goed en slecht. Als de kweeker behoorlijk geld in handen krijgt, weet ik zeker, dat uit alle hoeken en gaten veel meer goed fruit zal worden aangedragen dan iemand beseft dat er nu al zit. Langzamerhand ontstaat zeker verband tusschen de Inkoopcentrale en de kweekers. De Centrale kan tevens als leermeester optreden, want wij moeten komen tot standaardiseering van de teelt, d. w. z. we moeten aan de kweekers goede planten verstrekken en hen bewegen, de slechte

N.V. Drogisterij
De „Salamander"
„De Haagsche Drogist"
Winkels door geheel Den Haag,
Rijswijk en Voorburg. 5050
Telefonische bestellingen onder nr. 110454.

Het Paedologisch Instituut
te Amsterdam 5108
geeft paedagogische adviezen.
Directeur Prof. Dr. J. WATERINK.
Medisch Adviseur Prof. Dr. L. v. d. HORST.

STOFZUIGERS.
Speciale aanbieding van eenige machines, als Protos ƒ 70.—, Electrolux compleet op slee ƒ 65.—, Excelsior klein model ƒ 45.—, gr. ƒ 65.-, compleet, Regina ƒ 65.—, Vampyr ƒ 55.—, Premier ƒ 42.— en andere demonstratiemachines met een jaar volle garantie. Inl. en demonstraties worden gaarne verstrekt. Betaling in overleg met den kooper.
J. Schramade, Vaillantlaan 235, Den Haag. Tel. 334401.
Reparaties aan alle merken. 5219

Japon- of Mantelstoffen noodig?
Alleen bij: 5257
S. J. DE GROOT
Wagenstraat 48a - Telef. 115177
Hobbemastraat 47 - Telef. 331601
DEN HAAG

WAAROM??
gaat U Uw welverdiend verlof doorbrengen in **ongezellige, onvrije** en **meestal dure** gemeubileerde woningen, terwijl wij U **compleet naar Uw eigen smaak** en **billijk** installeeren en bij Uw vertrek binnen 12 maanden Uw meubilair weer voor **tweederden** (2/3) van den koopprijs terug nemen. 5622
Verkoophuis
101 GROOT HERTOGINNELAAN 101 - DEN HAAG
F. J. POT, Dir.

Uw voordeel is
koopt in Den Haag bij Sanders.
Wij hebben altijd ongeregelde partijen Heeren Tricotgoed, Overhemden, Badgoed, Lingerieën, Mode-artikelen, afkomstig van diverse faillissementen. 5547
— Het spaart U minstens 50 procent —
STATIONSWEG 48
Let op het huisnr. 48 opdat U niet in de verkeerde zaak loopt.

Prins Mauritsschool
der Ned. Herv. Gemeente
RESEDASTRAAT 26 - DEN HAAG
School voor L.O. met 7 leerjaren
Opleiding H.B.S., Gymnasium e.d. in 6 of desgewenscht in 7 jaar
Cursussen in Fransch, Duitsch, Engelsch en Handenarbeid
5628

KLEEDING MEUBELEN TAPYTEN enz.
in 12 MAANDEN zeer discrete behandeling
DE Centrale Warenmagazijnen
N.Z. VOORBURGWAL 312 - AMSTERDAM
Verbindingen te Den Haag - Rotterdam - Utrecht
— Levering door geheel Nederland — 5579

boomen te vellen. Natuurlijk zullen zij dat gaarne doen, zoodra ze zien, dat de goede soort op de veiling veel meer doet dan de minder goede.

Suriname, ging hij voort, is door de natuur bedeeld met den besten grond voor vruchtenteelt: de grond is er beter voor dit doel dan b.v. in Demarara en Brazilië. Over drie jaar kunnen we al exporteeren en over tien jaar is Suriname een bloeiende kolonie geworden, leverancierster van het beste fruit van de heele wereld.

In 1930 voerde Nederland in voor een bedrag van ƒ 11.577.067 aan sinaasappelen, ƒ 1.141.480 aan citroenen, ƒ 5.035.945 aan mandarijnen, ƒ 7.605.620 aan bananen, ƒ 5.494.241 aan grondnotenolie, ƒ 20.191.204 aan grondnoten, ƒ 18.292.552 aan soja-olie, enz. Welnu al deze vruchten kan ook Suriname in de allerbeste kwaliteit voortbrengen, met de allerbeste ananas, grapefruit en pompelmoes er nog bij.

Ten slotte vertoonde de heer Tomson ons nog eenige overblijfselen van de Parijsche zending: forsche sinaasappelen, reusachtige pompelmoezen, prachtige sucade, kostelijke ananas.

Hoe is het mogelijk, dachten wij op de thuisreis, dat het geld voor zoo'n proefneming, welke o.i. door het succes te Parijs haar risico al grootelijks heeft verminderd, er al niet is?

Wil de regeering niet eens met den heer Tomson praten?

F. I. C. A. C.

Fédération Internationale des Coloniaux et Anciens Coloniaux.

(Overgenomen uit Bendor No. 177).

In het verslag van onze afgevaardigden op het congres der Anciens Coloniaux te Parijs (Bendor No. 176) kan men lezen, hoe daar in principe besloten werd, de oprichting van een internationale organisatie van vereenigingen van oud-kolonialen in overweging te nemen en hoe van Nederlandsche zijde de heer Zuyderhoff, voorzitter van Oost en West, als vertegenwoordiger van Nederland werd aangewezen.

In Nederland teruggekomen, heeft de heer Zuyderhoff, na eenige voorbesprekingen, op 26 Juni een vergadering bijeengeroepen van vertegenwoordigers van vereenigingen van oud-Indischgasten, waaronder ook Bendor, om te onderzoeken of er in Nederland belangstelling bestaat voor het plan en om vertegenwoordigers aan te wijzen voor een te Brussel te houden vergadering van afgevaardigden, waar een ontwerp van de statuten voor de eventueel op te richten internationale federatie zou worden behandeld.

Belangstelling voor het plan bleek in hooge mate aanwezig te zijn; uitvoering daarvan vóóronderstelt de oprichting van een Nederlandsche federatie van vereenigingen van oud-kolonialen (om dit woord te gebruiken en te blijven gebruiken). Opgemerkt werd, dat niemand der afgevaardigden zich kon binden, dat de vereenigingen zelve eerst over het plan dienden te worden gehoord, dat ook de vertegenwoordigers te Brussel feitelijk niet over een formeel mandaat konden beschikken, dat dus de geheele actie voorloopig slechts een informatief karakter kon dragen.

In groote meerderheid werd men het er over eens dat deze formeele bezwaren, hoewel als volkomen juist erkend, voorshands terzijde dienden te worden geschoven om tot zaken te komen, althans tot een denkbeeld, hoe een internationale en een nationale federatie zouden kunnen worden gevormd.

Als afgevaardigden naar Brussel werden aangewezen de heeren Zuyderhoff, voorzitter van Oost en West, van Sluys voor den Pensioenbond en de Ver. van Ambtenaren van B. B. en Merens voor Bendor.

Deze heeren zijn 16 en 17 Juli naar Brussel gegaan, waar ze allerhartelijkst werden ontvangen en behalve een zeer groot aantal Belgen, ook de Fransche afgevaardigden vonden, de heeren George Barthélemy, voorzitter van de Fransche federatie, die te Parijs was aangewezen als voorzitter van de op te richten internationale federatie en Col. Galet Lalande, de secretaris-generaal.

De Belgen hadden de zaak groot opgezet, er bleek groote belangstelling voor de zaak te zijn, ook van officieele zijde; op het banket van 16 Juli was de eeregast de Belgische Minister van Koloniën, Crockaert, die er zich in het bijzonder op toelegde in zijn hoogst interessante tafelrede, de hartelijke gevoelens van de Belgen voor ons land en de groote bewondering voor ons koloniaal systeem te doen uitkomen. A bon entendeur demi mot suffit.

Engeland en Portugal, die wel waren vertegenwoordigd te Parijs — zij het op blijkbaar inofficieele wijze — waren niet present, zoodat er voorshands alleen een internationale federatie van Frankrijk, België en Nederland ter sprake kon komen. Deze eenmaal opgericht zijnde, zou men zich kunnen wenden tot andere koloniale mogendheden, waaronder ook Italië, wellicht Amerika, Spanje en Japan.

De Franschen, van wier zijde het initiatief was uitgegaan, hadden een ontwerp statuten voor de internationale federatie opgesteld, gebaseerd op die van hun nationale federatie.

Het bleek dadelijk, dat de Belgen in precies dezelfde omstandigheden waren als wij; dat bij hen ook een nationale federatie nog niet bestond en op zijn vroegst in het najaar 1931 zou kunnen worden opgericht.

In het ontwerp der Franschen zijn zeer belangrijke veranderingen gebracht, om ze meer in overeenstemming te brengen met de meer nuchtere Hollandsche en Belgische opvattingen; vooral op de rhetorica moest worden besnoeid, maar toch is hetgeen tot stand is gekomen, uiteraard een compromis.

Voorop werd gesteld, dat de F.I.C.A.C. een vereeniging zou zijn, die staat buiten politieke en godsdienstige kwesties en dat het doel zou zijn:

de banden tusschen kolonialen en de oud-kolonialen te versterken en in ieder der aangesloten landen een strooming op te wekken, die de koloniale belangen, gezien uit een algemeen oogpunt, zou voorstaan;

koloniale kwesties gezamenlijk te onderzoeken, opdat ieder land daarvan zal kunnen profiteeren;

elkaar in te lichten omtrent de behartiging der belangen van kolonialen en oud-kolonialen, zoodat ieder daaruit leering kan trekken.

Lid van de F.I.C.A.C. zijn slechts de nationale federaties, zoodat er — als het thans ontworpen plan tot stand komt — voorshands drie leden zullen zijn, n.l. de federaties van België, Frankrijk en Nederland.

De leiding berust bij een Comité Directeur, bestaande uit 6 afgevaardigden van ieder land, die ten minste eenmaal per jaar bijeenkomen. Dit C.D. kiest een Bureau bestaande uit den internationalen voorzitter, een secretaris en een thesaurier — die om voor de hand liggende redenen van dezelfde nationaliteit moeten zijn — en een vice-president voor ieder der aangesloten landen.

De verkiezing geldt voor een jaar; met het oog op de organisatie zal het bureau echter beginnen met drie jaar te fungeeren. Dit bureau is voor het oogenblik dus Fransch; na drie jaar zal het verplaatst kunnen worden naar een der andere aangesloten landen, waar de te verkiezen internationale voorzitter woont.

Toegelaten zijn alleen die landen, die op het oogenblik inderdaad koloniën bezitten; iedere nationale federatie moet rechtspersoonlijkheid hebben in haar eigen land.

Jaarlijks zal de begrooting worden vastgesteld door het Comité Directeur en op den grondslag van het aantal leden van iedere nationale federatie zal een verdeeling worden gemaakt van de lasten voor ieder der nationale federaties. Om de gedachten te bepalen zal dit ongeveer uitkomen voor België, Frankrijk en Nederland op een verhouding 1 : 2 : 2.

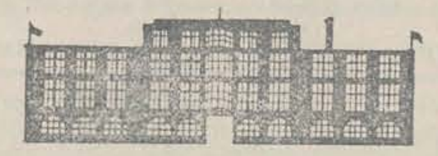
De jaarlijksche kosten werden voorloopig begroot op 50000 Fr. francs of f 5000.—, waarvan dus voor 't deel van Nederland f 2000.— zou komen De verdeeling van dezen last over de aangesloten Nederlandsche vereenigingen geschiedt naar den maatstaf van ieders inkomen of wel naar verhouding van de som der contributie per jaar.

Voor entree in de internationale federatie zou ieder der nationale federaties 5000 Fr. francs of f 500.— hebben te betalen, op dezelfde wijze over de aangesloten vereenigingen verdeeld.

Dit zijn de voornaamste richtlijnen van het plan, want meer dan een plan is het nog niet; de thans in gezamenlijk overleg ontworpen statuten zullen door ieder van de nationale federaties moeten worden goedgekeurd, waarbij het waarschijnlijk is te achten, dat bij de definitieve vaststelling nog veranderingen worden aangebracht.

De Nederlandsche nationale federatie bestaat echter nog niet; de leiding van de oprichting daarvan berust voorloopig bij den heer Zuyderhoff van „Oost en West", en het is te verwachten, dat hij in het najaar een constitutieve vergadering van de talrijke koloniale vereenigingen zal bijeenroepen. Bendor zal daaraan dan ook meedoen onder volle reserve ten aanzien van de beslissing, die onze algemeene vergadering in April 1932 zal nemen; eerst dan zal worden uitgemaakt, of Bendor zich al dan niet zal aansluiten bij een nationale federatie, die op dat oogenblik wellicht zal zijn opgericht of in status nascendi zal verkeeren.

Wat hier wordt medegedeeld draagt dan ook

MUZIEKINSTRUMENTEN

5076
rechtstreeks van Fabriek KESSELS
MUZIEKINSTRUMENTEN FABRIEK
Waldorpstraat 68, 's-Gravenhage. Tel. 115449

GRENDEL's
BOUW- EN WONINGBUREAU
Bilderdijklaan 37, Rijswijk Z.-H.
Telef. 118897
Gedipl. Beëed. Makelaar 5044
HET WONINGBUREAU VOOR RIJSWIJK EN OMSTREKEN

Hoofdkantoor
BINCKHORSTLAAN 5
Telefoon 772184
(3 lijnen) 5563
Vanaf 1 Juli Zomerprijzen

's-Gravenhaagsche
Zwem- en Badinrichting
Mauritskade — Telef. 113030
Twee afzonderlijke zwembassins voor dames en heeren den geheelen dag goopend. — Russische-, Turksche-, Electr. Licht-, Electr. Kuip-, Douche en Geneeskundige Baden.
— Tarief gratis op aanvraag — 5107

OUDE JENEVER

VAN BERCKEL & Co. Delft
5590

FIRMA LAÇET EN JANSEN - UTRECHT
KLEERMAKERIJ 5168
KEISTRAAT 5 — TELEFOON 10418
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West"
— Coupeursbezoek door geheel Nederland —

CORRECT DANSEN . . . . ?
5174
PRIVÉLES BIJ ...... DANSINSTITUUT H. J. TIMMER
ARCHIMEDESSTR. 64 Tel. 337007, DEN HAAG
(voorheen gevestigd Koningin Emmakade 133)

GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA
GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
GINNEKENWEG 138 5291
KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

NILLMIJ

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN, Plaats 31a 5566

uitsluitend een informatief karakter; het is slechts bedoeld om de leden op de hoogte te brengen van bestaande plannen. Omtrent het verdere verloop zal het H.B. de leden op dezelfde wijze inlichten.

Het groote nut van de internationale federatie kan — afgezien van rhetorische schoonheden — als volgt worden geformuleerd: dat zij gelegenheid geeft om door studie en persoonlijke aanraking, op de hoogte te komen van verhoudingen in andere landen voor wat betreft koloniale vraagstukken en de wijze waarop de kolonialen en oud-kolonialen daar worden behandeld. Daaruit kan zeer veel leering worden getrokken de de gedelegeerden in het Comité-Directeur zullen een schat van kennis kunnen vergaren, die ze ten bate kunnen doen komen van de nationale federatie en de daaraan aangesloten vereenigingen.

Om dit doel beter te bereiken dient de internationale federatie dan ook niet alleen te bestaan uit oud-kolonialen en werd de organisatie der nationale federatie ook uitdrukkelijk opgesteld voor vereenigingen, waarvan de leden — geheel of ten deele — nog in Overzeesche gewesten werkzaam zijn.

Het nut van de nationale federatie is daarin gelegen, dat men op de hoogte komt van toestanden en regelingen bij andere vereenigingen en dat daaruit ook zeer veel leering is te trekken, zooals al dadelijk gebleken is bij de bijeenkomsten, die reeds hebben plaats gehad.

In Frankrijk en België bestaat — ook van officieele zijde — een groote belangstelling in de organisatie, zooals deze is ontworpen; reden te meer voor ons Hollanders, om er voor te zorgen, dat politieke kwesties volkomen buitengesloten worden.

D.M.

De nieuwe Zeevaartschool te Delfzijl.

De officieele opening.

In de afgeloopen week werd het nieuwe gebouw van de Zeevaartschool „Abel Tasman" te Delfzijl officieel geopend. De burgemeester, de heer J. Buiskool, heette de talrijke aanwezigen namens het college van B. en W. hartelijk welkom in het nieuwe gebouw en richtte zich vervolgens tot den inspecteur van het Nijverheidsonderwijs, die was gekomen als vertegenwoordiger van den Minister van O., K. en W.; tot den heer Kayzer, één der oudste, misschien wel de oudste leerling der oude school, die 70 jaar geleden op de eenvoudige schoolbanken zijn eerste lessen kreeg en zoodanig zich beijverde, dat hij later zelf als leeraar mocht optreden aan diezelfde school.

Vervolgens gaf de heer Buiskool een overzicht van de geschiedenis der school, die op 17 Nov. 1856 werd geopend. Het was toen een particuliere aangelegenheid en het waren vijf vooraanstaande mannen, die het initiatief tot de stichting ervan namen. Twee kamers van de nu nog bestaande groote kazerne werden er voor in gebruik genomen. Maar dank zij het particulier initiatief was men reeds binnen drie jaar in staat het tot heden gebruikte gebouw aan te koopen en in te richten als Zeevaartschool. Eerst in 1909 kwam de school in rechtstreeksch beheer der gemeente. Slechts zeer geleidelijk kreeg zij de uitbreiding, die thans verkregen is, hoewel het aantal leerlingen daartoe reeds eerder noopte. Een gelukkig moment in de ontwikkelingsgeschiedenis is de inrichting van het afgetuigde oorlogsschip „De Bonaire", later in „Abel Tasman" omgedoopt, tot internaat.

In 1922 gaf de minister van O., K. en W. zijn toestemming tot het uitwerken van een nieuw plan, dat met deze school verwezenlijkt is. Spr. dankte allen, die aan de totstandkoming ervan hebben medegewerkt. Spr. richtte zich hierbij o.a. tot den directeur, den commissaris, correspondenten, den minister van O., K. en W., den minister van Financiën en diens vertegenwoordiger, den heer Van Alphen de Veer.

Hij eindigde met het uitspreken van de hoop, dat men op de nieuwe Zeevaartschool het zeevaartkundig onderwijs in zijn vollen omvang terug mocht krijgen. Ten gevolge van de slechte tijden worden er schepen opgelegd en maakt het scheepvaartbedrijf een ernstige crisis door. Hoelang die zal aanhouden, weet men niet, maar wel weet men, dat voor de bevordering van de komst van een nieuwen bloeitijd goed onderwijs en ernstige studie een eerste voorwaarde is en dat dat het meest bereikbaar is in een goede inrichting. Spr. hoopte, dat het voor de jongelieden, wier verlangen, ondanks alles, uitgaat naar het zeemanschap, moge dienen ter verkrijging van die kennis, die hen in staat zal stellen de Nederlandsche koopvaardij met eere te dienen.

Daarna sprak de directeur der Zeevaartschool de heer L. A. Reiniers die allen dankte, die voor de totstandkoming der school hadden gestreefd, vooral tot Burg. en Weth. van Delfzijl, die onvermoeid gearbeid hebben voor hun ideaal, een goede huisvesting van het zeevaartkundig onderwijs. Ook spr. herinnerde daarbij aan den aankoop van het opleidingsschip. Spr. herinnerde aan de toewijding, waarmede gewerkt was in het oude gebouw, een toewijding die noodig was om met de oude hulpmiddelen te kunnen volstaan. Spr. hoopte dat de kameraadschappelijke sfeer tusschen de leeraren van het oude naar het nieuwe gebouw mocht worden overgebracht.

Spr. beval het nieuwe gebouw aan in de zorgzaamheid der leerlingen. Spr. besloot met het uitspreken van de hoop, dat de aanwezigen er van overtuigd mogen worden, dat de belangen van den aanstaanden zeeman te Delfzijl zoo goed mogelijk worden behartigd.

De zilveren Jaarbeurs.

De najaarsbeurs te Utrecht wordt van 8 tot en met 17 September gehouden. Dit is de 25ste Jaarbeurs en al zijn de tijden moeilijk, dit feit verdiende toch herdacht te worden.

Op de persconferentie welke op den dag aan dien der opening voorafgaand, voor iedere beurs wordt gehouden, werden dan ook hartelijke woorden gericht tot den heer Graadt van Roggen, de ziel der Utrechtsche Jaarbeurs, den grooten organisator ervan. Des avonds was er een diner in het Jaarbeursrestaurant, waarbij ook het hoofdbestuur van „Oost en West" vertegenwoordigd was en waar wederom vele huldigende woorden werden gesproken tot de bestuursleden van de zilveren Beurs.

De wereldoorlog ligt reeds ver achter ons en het economische nut van den in oorlogsgloed gesmeden schakel tusschen den producent en den wederverkooper, tusschen de voortbrengende industrie en den distribueerenden handel, is duidelijker naar voren getreden naar mate het getal gehouden jaarbeurzen wies. Behalve deze reden is er een andere die het jaarbeursbestuur aanleiding kan geven tot voldoening, omdat op een gering bedrag na de oude uit den oorlog dateerenden crisisschuld afgelost is. De belangrijkheid van het feit, dat voor de 25ste maal in Nederland een jaarbeurs wordt gehouden is in 't kort deze: dat industrie en handel het jaarbeurs intermediair als een wezenlijk bestanddeel van het handelsverkeer hebben aanvaard en dat de financieele toestand van het jaarbeursinstituut thans een vaste basis tot breeder ontwikkeling waarborgt.

Van Week tot Week.

Van Zaterdag 29 Augustus tot Zondag 6 September.

Op 28 dezer werd te Batavia geopend een school tot opleiding in de beeldende kunsten, welke de eerste instelling is van dien aard daar te lande.

Naar verluidt zouden, in verband met de wondergenezingen te Baligé, waar o.a. een badende melaatsche zou zijn genezen, verschillende medici derwaarts zijn vertrokken voor het instellen van een onderzoek.

De nieuwe G. G. die op 6 September Colombo zou passeeren, heeft aan den gouverneur van Ceylon geantwoord, te weigeren een onderhoud aan het rubbercomité van Ceylon toe te staan in zake de driehoeks conferentie tusschen Ceylon, Malakka en Nederl. Indië voor de stabilisatie van de rubberprijzen, welke de regeering van Ceylon op 19 Augustus heeft voorgesteld.

Naar verluidt, beteekent dit niet, dat de G. G. à priori afwijzend tegenover deze kwestie staat; hij heeft een open oog voor de zaak, doch wenscht eerst de Nederlandsche meening daarover te Batavia te vernemen. Men gelooft, dat Malakka gunstig over het plan denkt. Het comité verwacht, dat een ontwerp in den staatsraad wordt ingediend, waarin voorgesteld wordt, dat de G. G. en de gouverneur van Malakka officiëel zullen worden genaderd.

Stookt „WALES" ANTHRACIET
„ABERPERGWM"
Afm. 20/30 m.M. . . ƒ 2.75 p. H.L.
„ 30/45 m.M. . . ƒ 3.— p. H.L.
Vraagt prijsopgave. 5052
1e kwal. Duitsche Giet- en Brechcokes.
Fa. Klinkenberg & Co.'s Kolenhandel
Tel. 12133 Westerdijk 54-56 Tel. 12133
UTRECHT

SCHOOLVEREENIGING
„INSTITUUT WOLTERS"
Surinamestraat 25 - Den Haag
OPLEIDING
voor Gymnasium, H.B.S. en Lyceum
KLEUTERKLASSE
voor kinderen van 3 tot 6 jaar
Inlichtingen dagelijks aan de school, liefst van 10 tot 11 uur
Telefoon 180347 De Directeur,
5075 U. ANDRINGA
Ook dit jaar slaagden wederom alle (32) leerlingen.

PENSION KLEIN
NICOLAAS WITSENSTRAAT 21
AMSTERDAM Centrum stad
— Telefoon 36398 — 5611
Op alle slaapkamers koud en warm water.
Prima referentiën. Families reductie.
Tramlijnen: 4, 5, 6, 7, 10, 11, 15, 16, 19, 20, 24, 25.
Halten: FREDERIKSPLEIN en WETERINGSCHANS

Het lokaal voor Wek. Publ. Veilingen
LEIDSCHEGRACHT 76, AMSTERDAM
is een vertrouwde, reeds 30 jaren bestaande Inrichting, voor den verkoop van
Nette Inboedel en Kleeding
TELEFOON 49900 5466
W. J. GERDING & Co.
Makelaars
Zoonoodig verkoop en afrekening binnen één week

BREEKT MET DE OUDE SLEUR
VERWARMT MET
GAS
UW INTERIEUR
5125

HOTEL DES DEUX VILLES
BUITENHOF — 's-GRAVENHAGE
Telefoon 115950, Telegram adres TWEESTEDEN
Kamers met stroomend water en privé-bad
RESTAURANT DES DEUX VILLES
Groote Zalen en Salons voor
Collations - Diners - Recepties
— Diner Concert — 5104

UTRECHT
UFRA RADIO
Radio-toestellen, direct op het lichtnet aan te sluiten (géén accu en anodebatterij), met ingebouwden luidspreker. Smaakvolle uitvoering in gepolitoerd notenhout. — Prijs ƒ195.—.
UFRA-RADIO — UTRECHT
Wittevrouwensingel 2 (5145) Tel. 16024

Wie de Schoen past trekt hem aan .... in Bronkhorst goedkoopste Schoenenmagazijnen

Vlamingstraat 35
Den Haag 5581

Bruine Boxcalf Dames molières met fantasie inzet 4.48
Dames zwarte en bruine lakmolières met cubahak (extra aanbieding) 5.75
Dames lakriemschoentjes met slangenleer en Fransche hak . . . 5.25
Zwarte Boxcalf Jongens molières vanaf 2.95
Bruine Boxcalf Jongens molières vanaf 3.45
ALLES GEGARANDEERD

Gedempte Gracht 3 - Theresiastraat 93 - Paul Krugerlaan 15 - Frederik Hendriklaan 234

De Selangar Miners Association heeft een motie aangenomen, waarin aan de regeering wordt verzocht, om in de eerst volgende quota-periode de beperking van de tinproductie op 50 pct. te stellen in plaats van op 60 ct.

De motie, ingediend door den heer R. P. Soeroso (Nat., partijloos), waarin de wenschelijkheid wordt uitgesproken om bij de uitbreiding van het algemeen ontwikkelend lager onderwijs een veel ruimer plaats toe te kennen aan het openbaar onderwijs wordt aangenomen met 30 tegen 27 stemmen.

Vervolgens wordt de post op de begrooting voor marine ad *f* 10.300.000, waarover gisteren de stemmen staakten, aangenomen met 46 tegen 12 stemmen, waarna de begrooting voor marine eveneens wordt geacht te zijn aangenomen met 46 tegen 12 stemmen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen de handhaving van de Aneta-subsidie ad *f* 15.000 ten behoeve van de buitenlandsche voorlichting.

De Afdeeling I (Regeering en Hooger Colleges) en alle niet eerder genoemde afdeelingen worden zonder hoofdelijke stemming aangenomen, zoodat de behandeling van de begrooting voor 1932 is geëindigd.

Het ontwerp voor een invoerverbod van de gele koorts-virus bedreigt met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of een geldboete van *f* 10.000, den invoer, het bezit en het doen van proefnemingen met den virus of een andere stof, welke de gele koorts kan verwekken. In de toelichting wordt er op gewezen dat het gevaar van binnendringing der gele koorts in Ned.-Indië is vergroot door de luchtverbindingen, zoodat met het oog op de ontzettende verwoestingen, welke de ziekte hier zou kunnen aanrichten, zware strafbepalingen noodzakelijk zijn.

Blijkens de M. v. A. nopens de suppletoire begrooting zullen rechtspersonen niet in de belasting betrokken zijn en pensioenen onbelast blijven. Ingezetenen zullen voor in het buitenland zich bevindende vermogensbestanddeelen worden aangeslagen.

Het ontwerp tot instelling eener vermogensbelasting, deel uitmakende van de ingediende suppl. begrooting, is door den Volksraad in behandeling genomen. De heer Noto Soetarso (G. S. P.) acht het ontwerp onvoldoende voorbereid. De heer Sandkuyl (E. G. R. en I. K. P.) acht de bezitters van vermogens onevenredig zwaar getroffen; te vreezen valt, dat de lust om zich in Ned.-Indië te vestigen zal verminderen. De heer Van Holst Pellekaan (Vad. Club) acht de tegenstelling tusschen vrijstelling van pensioen en belasting van de lijfrente zoo onbillijk, dat hij tegenstemt. De heer Yo Heng Kam (P.E.B.) wenscht dat het percentage wordt verlaagd tot 1 pro mille, met vrijstelling van kapitalen beneden de *f* 30.000. De heer Loa Sek Hie (Partijloos) acht de vrees voor kapitaalvlucht zeer gegrond. De heer Van Baalen (Middenstand) acht door de opneming van voorraden onder vermogen vooral den middenstand getroffen. De heer Kan (Partijloos) acht invoering niet mogelijk zonder personeelsuitbreiding.

Een bij de behandeling van het wetsontwerp nopens de opcenten op de invoerrechten ingediende motie-Ratulangi c.s., waarbij aan den Nederlandschen wetgever geadviseerd wordt om met het oog op de ongunstige oeconomische toestanden van de inheemsche bevolking uitzonderingsbepalingen te scheppen ten behoeve van hoofdzakelijk door de inheemschen gebruikte artikelen, n.l. grof aardewerk, blikwerk, eetwaren, garens, lucifers, manufacturen en onverpakte visch, is verworpen met 29 tegen 24 stemmen. Een motie-Thamrin, waarin geadviseerd wordt de heffing te beperken tot 1932, is aangenomen met 32 tegen 22 stemmen. Het ontwerp is z. h. s. goedgekeurd.

De Volksraad besloot zonder hoofdelijke stemming te adviseeren tot aanvaarding van de wetsontwerpen nopens goedkeuring van de verdragen van Genève van 27 Juli 1929, resp. tot verbetering van het lot van zieken en gewonden te velde en de behandeling van krijgsgevangenen, benevens het luchtvaartverdrag met Spanje en het Parijsche verdrag tot wijziging van de luchtvaartregeling.

De ontwerp-ordonnantie inzake de ongewenschte periodieken is aangenomen met 32 tegen 23 stemmen. Tegenstemmers waren 20 Inheemschen en de Europeesche leden ir. Fournier (N. I. V. B.), De Dreu (I.S.D.P.) en Van Mook (Stuw-richting). De vergadering werd bijgewoond door den vice-president en de leden van den Raad van Ned.-Indië.

De straf van ir. Soekarno met inbegrip van de remissie van 3 maanden is teruggebracht tot 2 jaar; de verdere straf van Gatot Mangkoepradja is kwijt gescholden.

Men vraagt zich af, of het niet juister en gevoegelijker geweest ware, indien de scheidende G. G. een dusdanig gebaar van clementie aan de prudentie van zijn opvolger overgelaten hadde.

De vragen van het Volksraadslid mr. Fruin (Vad. Cl.) naar aanleiding van het grafie-besluit zullen, nu hij zijn interpellatie introk, schriftelijk door hem worden ingediend; zij luiden: 1e. of de regeering het betrokken besluit niet in strijd acht met de verzekering in de rede waarmede de Gouverneur-Generaal op 16 Juni j.l. de zitting van den Volksraad opende, dat de regeering de uitspraak van den rechter ten volle zou eerbiedigen en zich daarbij onvoorwaardelijk neerleggen, 2e. of de regeering niet kan inzien dat hierdoor aan de generale en speciale preventie, in het vonnis besloten in belangrijke mate tekort wordt gedaan, 3e. of de regeering niet vreest dat hierdoor de na het vonnis ingetreden sfeer van rust en vertrouwen weer zal worden weggenomen, 4e. of de regeering zich wel voldoende rekenschap heeft gegeven dat deze daad door een groot deel der bevolking als een bewijs van zwakte zal worden aangemerkt.

Blijkens de voorloopige rekening van 's Lands uitgaven en ontvangsten over 1929 sloot de gewone dienst met een voordeelig saldo van *f* 7.673.045, d. i. *f* 12.361.893 gunstiger dan de raming. De buitengewone dienst leverde een nadeelig saldo op van *f* 64.824,530, *f* 3.240.246 ongunstiger dan de raming.

Batavia. Mr. Vreede, hoofd van 't Kantoor voor Arbeid, teruggekeerd van een dienstreis over Java, verklaarde aan het Bat. Nbl., dat de werkloosheid onder de Europeanen stijgende is. Het aantal aanvragen van werkgevers is sterk dalend en de aangeboden salarissen zijn verlaagd tot een uiterst minimum; zelfs wordt enkel kost en inwoning aangeboden. Het gehalte der werkzoekenden is aanmerkelijk gestegen.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Het afscheidsfeest der Balineezen te Vincennes.

De onlangs hier aangekondigde gala-voorstelling der Balineesche kunstenaars in de theaterzaal der *Cité des Informations* te Vincennes, als afscheid- en tegelijk liefdadigheidsfeest, ten bate van den bouw van het Nederlandsche Studentenhuis in de *Cité Universitaire* te Parijs, is een uitbundig groot succes geweest. Niettegenstaande den zeer hoogen toegangsprijs zijn honderden bezoekers teleurgesteld geworden, doordat de zaal uitverkocht, er dus geen enkel plaatsje meer te vinden was.

Voor het goede doel heeft deze uitvoering dan ook ruim vijf duizend gulden opgebracht, waartoe de te Parijs helpende „Boeatan"-dames ook het hare hebben bijgedragen, door in keurige nationaal Indische kleederdracht, daar de in Balineeschen stijl versierde programma's te koop aan te bieden.

De artistieke leider, *Tjokorde Raké Gdé Soekawati* had gezorgd voor een geheel nieuwen inhoud van dat programma, welke bijzonder insloeg en een onuitwischbaren indruk zal achterlaten van de kunstzinnigheid der Balineezen, zoowel op muziek- en dans-, als op tooneelgebied. Hun vertrek zal een groote leegte achterlaten, daar hun optreden wel als de meest artistieke attractie der tentoonstelling mag worden beschouwd.

Maar wie weet of dit verlies niet eerlang zal kunnen worden aangevuld door dans- en muziek-uitvoeringen, in onze Nederlandsch-Indische theater-zaal aldaar, van artisten, die hun inspiratie putten uit de traditioneele Indonesische kunst, gelijk *Debussy* en *Ravel* deden. Wij hebben immers ook *Jodjana* en *Soeria Thirta*, om maar een paar bekende namen te noemen; wier interessante kunstprestaties zeker veel belangstelling zouden vinden te Parijs, mede als vergelijkingsmateriaal met hetgeen de Balineezen te zien en te hooren hebben gegeven.

Ook de zoo typisch-Indisch *Krontjong* muziek zou een aardige aanvulling zijn. De vereeniging „*Eurasia*" telt thans immers onder hare leden weer een uitnemende „band", met den heer *D. van Driest* als muzikaal leider.

De Kunst-Academie van Indo-China.

Omtrent de tweede der drie kunstscholen door de Franschen ten belangen der inheemschen hunner Oostersche kolonie, Indo-China, opgericht, lezen wij in het verleden week hier aangehaalde, officieele verslag, waarin zij als eerste staat vermeld, o.m.:

„Het *is* ten zeerste te betreuren, dat niettegenstaande de Franschen altijd hebben gegolden voor 't meest artistieke en meest kunstgevoelige volk der wereld, toch sedert onze komst in deze kolonie, er groote achteruitgang in de inheemsche kunstprestaties valt waar te nemen. De reden hiervan is zeer begrijpelijk: Indo-China heeft een opmerkelijk verleden gehad op kunstgebied. De Annamitische kunst is altijd nauw verwant geweest met de Chineesche, doch sedert onze komst, neemt die invloed met den dag af: de Annamieten namen meer en meer onzen smaak, onze werkwijzen en onze gedachten over. Al trachtende zich bij ons aan te passen, gingen zij van zelf de Westersche versieringen op hun wijze nabootsen, zonder een artistieke opvoeding of opleiding te hebben genoten. Terwijl zij 't geloof in hun oude kunstvoorgangers verloren, dachten zij goed te doen met hun voorvaderlijke tradities los te laten en deze hetzij voor goed overboord te zetten of, ze, op onhandige wijze toe te passen bij Westersche voorbeelden, waaruit de afschuwelijkse misbaksels van „Indo-Europeeschen stijl" *(des métis d'art détestable)* te voorschijn kwamen. Toen in Europa, en vooral in Frankrijk, de smaak voor kunstprodukten uit het verre Oosten steeds toenam, heeft men getracht de kunstnijverheid in Indo-China te industrialiseeren, maar al heel gauw zag men in, dat alles op een mislukking moest uitloopen, als de aesthetische hoedanigheid van het werk te wenschen overliet en werd er besloten tot het geven van kunst-onderricht, langs Oostersche lijnen.

Aan den Gouverneur-Generaal *Merlin* komt de eer toe, dit begrepen te hebben en bij besluit van 27 October 1924 de kunst-academie te Hanoï te hebben opgericht, deze verbindend aan de Hoogeschool dier stad, en onder toezicht stellend van de Directie van het Openbaar Onderwijs.

De organisatie van deze *Ecole des Beaux Arts* te Hanoï staat in verbinding met den „Indo-China-Prijs", welke ongeveer vijf en twintig jaar geleden door de „*Société coloniale des Artistes français*" is ingesteld.

De kunstschilder, aan wien de prijs te beurt valt, heeft recht op een gratis reis eerste klasse van Parijs naar Indo-China, doch de toelage daarbij was zóó gering, dat de meesten van die haar verwierven, zich moesten tevreden stellen met een zeer kort verblijf in de kolonie.

Het toeval wilde echter, dat de prijswinner van 1920, de heer *Tardieu*, van de Regeering een belangrijke opdracht kreeg voor de versiering der Indo-Chineesche Universiteit, welke toen gebouwd werd en dat deze daardoor in aanraking kwam met jeugdige Annamietische sierkunstenaars, die verlangend uitzagen naar meer kunstonderricht, steunend op Westersche technieken.

Op initiatief van den heer Tardieu, geholpen door verlichte autoriteiten, als de heeren *Baudoin*, *Robin* en later *Merlin*, werd de toelage van den Indo—China-prijs verhoogd waardoor bij het drievoudige voordeel werd bereikt, dat de financieele toestand der prijswinners verbeterd, hun verblijf in Indo-China verlengd werd en er voordurend eerste klas kunstleeraren konden werkzaam zijn; want als de prijswinners het eerste jaar het land gratis hebben doorreisd, zijn zij verplicht gedurende

DOET UW VOORDEEL
EN LAAT PER KILO WASSCHEN
STOOMWASSCHERIJ
N.V. GEBR. SMEELE
HAAGWEG 499-501 — LOOSDUINEN
TELEFOON No. 339214
VRAAGT TARIEVEN
5212

Dansinstituut v.d. Zanden
SCHIEDAMSCHESINGEL 103 B—105 B — ROTTERDAM
TELEFOON 51565 5591
Een der goede adressen voor Indische verlofgangers.

Nerveus en overspannen, onrustig en slapeloos. Men gebruike hiertegen de zenuwstillende en zenuwsterkende
Mijnhardt's Zenuwtabletten
Glazen buisje 75 ct. Bij Apoth. en Drogisten
5492

het tweede jaar teeken- en schilderlessen te geven op de kunstschool, terwijl hun een modern ingericht paviljoen met flink atelier als woonplaats ter beschikking wordt gesteld. Daar dit onderwijs alleen hun morgenuren in beslag neemt, kunnen zij de rest van hun tijd wijden aan het afwerken van eigen studies en schetsen, gedurende het reizen gemaakt, om daarvan bij terugkomst in Frankrijk een tentoonstelling te kunnen houden.

Daar *G.-G. Merlin* dit plan volkomen goedkeurde, werd bij besluit van 27 October 1924 de oprichting dier kunstacademie vastgesteld, welke ten doel heeft inheemsche kunstenaars te vormen uit wier midden de noodige teekenleeraars voor het Inlandsche onderwijs kunnen worden gekozen.

In November 1925 namen die lessen een aanvang. De cursus duurt 5 jaren, na één jaar voorbereidende proefklasse, doch na drie jaren reeds bleek de schoolruimte te klein voor het steeds aangroeiend aantal leerlingen uit verschillende streken der kolonie.

Naast de afdeelingen van schilder- en beeldhouwkunst, kwam er later ook een voor bouwkunst. Dit was reeds door G.G. Merlin voorzien, bij de oprichting, toen hij o.m. schreef:

„Bij een bezoek aan Indo-China merkt men al dadelijk op, dat er vroeger fraaie gebouwen werden gemaakt en dat sedert onze komst niets is gedaan tot instandhouding dezer kunst. Is het niet hoog noodig onderwijs te geven in de algemeene grondregelen dier oude bouwkunst en hare versieringen, welke wortelen in de behoeften van land en klimaat, terwijl ook die sierkunst haar oorsprong vindt in de natuur en de bouwwijze van land en volk. Het is niet de bedoeling een school te stichten, die klakkeloos, zonder onderscheid, zich aan de oude vormen zal houden, doch veelmeer eene, die, de plaatselijke tradities eerbiedigend, zich zal voegen naar moderne behoeften.

„Toch is de bestudeering en vastlegging der oude gebouwen daarbij onontbeerlijk, te meer daar zij zeer veel fraais bevatten en volkomen aanpassen bij de eischen van levenswijze en klimaat. Daar gegevens hieromtrent totaal ontbraken kan de school zelve zich met het verzamelen daarvan bezighouden, waardoor ook de leerlingen dadelijk op de hoogte komen."

Deze bouwkundige teekencursus werd opgedragen aan den heer *Batteur*, dank zij wiens voortvarendheid veel oude kunstwerken en gebouwen van Hanoï werden vastgelegd.

De reeds na het eerste jaar verkregen resultaten trokken zeer de aandacht van de Inspectie der Gouvernementsgebouwen in Indo-China, terwijl ook de *„Service des Batiments civils"* aldaar reikhalzend uitzag naar een staf van goede inheemsche architecten. Het gevolg was, dat bij besluit van 1 October 1926 aan de Kunstacademie een Afdeeling voor Bouwkunst werd toegevoegd om gediplomeerde leerlingen te vormen, die aangesteld zouden kunnen worden bij dien Dienst of zelfstandig als architect konden optreden.

Zoowel door Annamieten als door kolonisten, wordt er veel gebouwd, maar op afschuwelijke wijze, in het geheel niet passend bij de omgeving, van het soort, dat met *„style comprador"* bestempeld wordt en zich als een olievlek verspreid heeft, van Singapore af, tot in het hartje van China*)

De Bouwkundige afdeeling dezer Kunstschool, die in een groote behoefte voorziet, heeft zich intusschen meer en meer uitgebreid en vervolledigd, zoo is het ook gegaan met die der schilder-, beeldhouwen pottenbakkers-kunst, zoodat steeds meer ruimte vereischt werd, ook voor de verschillende ateliers, evenals voor een museum en Toonzaal. De terreinen hiervoor zijn nu aangewezen en in den loop van 1931 hoopt men met den geheelen bouw gereed te komen.

Is een dergelijke kunstopleiding voor Nederl.-Indië ook niet *hoog* noodig?

*) Deze pakhuizen met golfijzeren dak-stijl, kennen wij helaas maar al te goed, als dezelfde „olievlek" ook over geheel Insulinde verspreid.
Red.

In onze jonge jaren hebben wij allen een kiem van persoonlijkheid en oorspronkelijkheid, die wij kunnen ontwikkelen of verstikken. Wie dit laatste doet, gaat behooren tot de groote massa, die het leven langs zich heen ziet gaan, zonder zelf veel te beleven en die met min of meer afgunst uit de verte mag toekijken naar het bedrijf van de mannen, die de dingen in de wereld doen.
(„Der Organisator").

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Geloofsopleving.

Het *Soer. Hbl.* (30/7, 2de bl. Z.) constateert *ernstige deining in de Mohamedaansche wereld*, naar aanleiding der wreedheden, welke door Italiaansche troepen in *Tripoli*, speciaal in de oase-groep *Koefrah*, zouden zijn gepleegd. Hierover doen de meest uiteenloopende geruchten de ronde. Van Mohamedaansche zijde aanvaardt men de lezing, welke in *Egyptische* en *Syrische bladen* is gegeven, o.a. door een Arabisch journalist, die van verschillende handelingen der Italiaansche troepen getuige zou zijn geweest. De Europeesche bladen hebben de uitvoerige beschrijvingen en bijzonderheden niet bevestigd; zij zouden hun mededeelingen van Italiaansche zijde moeten hebben. Intusschen heeft zich in *Syrië* een Mohamedaansch comité gevormd, dat aan de Italiaansche Regeering heeft verzocht een plaatselijk onderzoek in Zuid-Tripoli te mogen instellen. De laatste in Ned.-Indië ontvangen Egyptische bladen zwijgen geheel over deze gebeurtenissen, hetgeen er op wijst, dat door de Egyptische regeering eene strenge censuur is ingesteld. Hiertegenover wordt *van Italiaansche zijde in Ned.-Indië* het volgende officieele communiqué gesteld: „De agitatie tegen Italië, welke hier thans wordt gedemonstreerd, is een herhaling in Ned.-Indië van de propaganda tegen Italië, welke in April j.l. ook in andere Moslimsche landen, speciaal in Egypte en Syrië, werd gevoerd. Bij de gebeurtenissen in Koefrah gaat het om een politioneele operatie, welke door Italiaansche troepen werd uitgevoerd om een einde te maken aan den overlast van bandieten, waaraan zoowel de Italiaansche troepen als de daar gevestigde Bedouïnen ten prooi waren. Hiertoe was het noodig een deel der bevolking tijdelijk in de richting van de zee naar een veilige plaats over te brengen, zoodat van vluchten of wegjagen geen sprake was. Integendeel, deze Bedouïnen werden onder geleide naar de veilige plaats gebracht en werden daar door de Regeering van voedsel voorzien en in omstandigheden geplaatst, welke beter waren, dan zij te voren kenden. De berichten omtrent het hervormen van een moskee in een R.-K. kerk zijn geheel uit de lucht gegrepen, evenals de geruchten omtrent het Katholiseeren der bevolking in het algemeen. De Italiaansche Regeering heeft steeds den Islam-godsdienst beschermd en geëerbiedigd in al hare koloniën, zooals ieder, die Tripolitania en Cyrenaica kent, zal begrijpen." Beide lezingen staan lijnrecht tegenover elkaar. *De Tripolitaansche gebeurtenissen* hebben *in Ned.-Indië*, in 't algemeen in de Mohamedaansche, en speciaal in de Arabische wereld, groote ontroering gewekt, en men predikt alom den *boycot van Italiaansche producten* (Fiat-auto's, Pirellibanden, Katja-cigaretten en melk). Natuurlijk zal onze Regeering geen openbare aansporing tot dien boycot toelaten; tegen den boycot zelf staat zij machteloos. Uit deze zaak ziet men, dat in Mohamedaansche landen *een nationale prikkel* vrijwel altijd van grooten invloed is op het religieus sentiment. De veroveringsoorlog, door Italië in Zuid-Tripoli gevoerd, prikkelt het nationale sentiment, dat iedere bedreiging der onafhankelijkheid van Mohamedaansche volken of groepen altijd beschouwt als een aanslag op de groote Mohamedaansche gemeenschap.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (30/7, blz. 3 „Boycot"; blz. 4 „Islam-actie", te Batavia; blz. 7 „Nadere uiteenzettingen", van Reuter) en de *Deli Crt.* (4/8, 2de bl. „De Bataviaan getroffen"). Voorts treffen wij onderwerpen van internationaal belang aan in het *Soer. Hbl.* (29/7 „België"; „Duitsche brieven"; 30/7 „Br. uit Engeland"; 31/7, 4de bl. „Br. uit Arabië"; 1/8 „Teekenen", uit Parijs), het *Bat. Nwsbl.* (30/7 „Frankrijk en de wereldcrisis", *Jager*) en de *Java-Bode* (28/7 „Korea"; 29/7, 2de bl. „China"; 29/7 en 1/8, 3de bl. „Om den Pacific"; 30/7, 3de bl. „Econ. beschouwingen uit Amerika"; 31/7 „Rusland's industrie en handel"; 4/8, 2de bl. „De Filippijnen).

De Vaderlandsche Club.

De Vaderlandsche club heeft te Djokja vergaderd en op die bijeenkomst is — volgens het verslag in het „Soer. Hbl." (27, 29 en 30/7, 3de bl.) — gebleken *hoe eendrachtig deze groote politieke partij achter haar Hoofdbestuur staat.* Sinds kort is de Vad. Club van een spontaan uit reactie ontstane beweging, geconsolideerd tot een politieke partij, die de consequenties van deze vorming getoond heeft te kunnen en te willen dragen. Terecht schreef „De Loc." (25/7, blz. 31) hierover o.m.: De Vad. Club begint de moeilijkheden van het begin te ontgroeien. Het debuut der Vad. Club met een stevige Volksraadsfractie is goed verloopen. Ernstige binnenlandsche twisten, die geruimen tijd dreigden, zijn bezworen. Misverstanden, die de eenheid bedreigden, zijn uit den weg geruimd. Met figuren, die daarbij betrokken waren, is de goede verhouding hersteld. De erkenning, dat de Vad. Club niet bedoeld is als enge en eenzijdige belangenvertegenwoordiging, is van vele zijden verkregen, zij het niet van de extremisten. Constructief werk werd o.m. belichaamd in *het economisch program.* Daarin wordt ieder beginsel der vereeniging onverkort gehandhaafd, maar is meer en ruimer plaats gegeven aan overwegingen van maatschappelijken aard. In het algemeen belang en in dat van de Vad. Club sprak „De Loc." de hoop uit, dat het bestuur in staat zal blijken de leden te overtuigen, dat een beleid van rustige ontwikkeling niet alleen vereenigbaar is met de beste beginselen der vereeniging, maar *uitsluitend* daarmede in overeenstemming. En dat elk streven, om de Vad. Club naar rechts-extremistische richting te dringen, bestrijding verdient. Hield men zich hieraan niet, dan zou de onmiskenbare winst, welke de Vad. Club in de paar moeilijke eerste jaren van haar bestaan bereikte, — voor Indië als geheel — te loor gaan. De *Deli Crt.* (5/8, 2de bl.) kan de meening van „De Loc." geheel onderschrijven.

Het *Bat. Nwsbl.* geeft verslagen van de Volksraadszittingen (30/7 t/m. 4/8); de *Java-Bode* bespreekt „De Bestuurshervorming voor de Buitengewesten" (1 en 3/8, *J. E. J.*), het gemis aan „Overleg" (28/7, met vakvereenigingen), de „Bezuiniging en Indianiseering" (31/7), „De brochure Petroleum-adel" (3/8) en „Reclasseeringsmethoden" (29/7, *J. E. J.*), het *Soer. Hbl.* (1/8, 3de bl.) nam een verweer op van den heer Weeber tegen de mededeelingen van den Reg. gemachtigde over de brochure „Petroleumadel", *De Loc.* (1/8, blz. 29) geeft een overzicht van „De Landsmiddelen", die van Jan. t/m. Mei 1931 *f* 41 millioen minder opbrachten dan in de overeenkomstige periode van 1930.

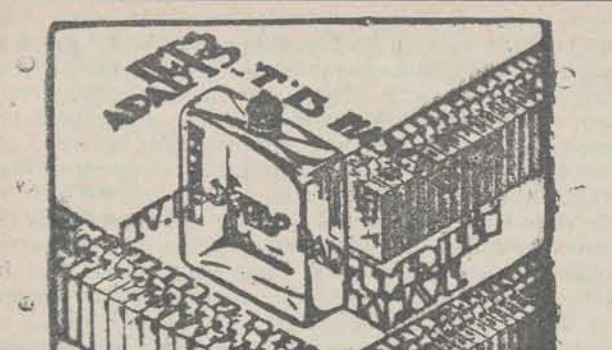
Het houdt niet op!

Het *Soer. Hbl.* maakt melding van een „Politieschandaal" in Bondowoso (30/7, 2de bl.), het *Bat. Nwsbl.* van „Het politieschandaal in Indramajoe" (30/7), *De Loc.* (27/7, blz. 7 en 18) van een „Ernstige politiezaak te Soekaredjo". Bij de trieste historie uit het Kendalsche luidt de officieele beschuldiging: mishandeling, door de politie, den dood ten gevolge hebbend. *De Loc.* (29/7 „Ketrangan") maakt eenige opmerkingen over *de algemeene zijde van de zaak.* Mishandeling van getuigen en verdachten, knevelarij en machtsmisbruik vormen een kwaad, zóó ernstig, dat het moet worden bestreden en wel met de krachtigste middelen, welke daartoe dienstig zijn. Iedere poging om dergelijke gevallen te verbergen of onvolledig bekend te maken, is verwerpelijk. Het recht, de grondslag van alle gezag, eischt de strengste bestrijding; en de geheele bevolking moet gevrijwaard zijn tegen een machtsmisbruik dat, zooals den laatsten tijd op zoo ontstellende wijze blijkt, zich hier en daar in deze samenleving kan voordoen. Tegelijk moet evenwel gewaarschuwd worden tegen *politiek misbruik* van dergelijke gevallen. De gevallen staan, gelukkig, op zichzelf; zoowel Inlandsche bestuursambtenaren als Europeesche politiebeambten zijn er bij betrokken. De overgroote meerderheid der Inlandsche bestuursambtenaren en der Europeesche politiedienaren verfoeit de gewraakte praktijken even hartgrondig als ieder ander. De Europeesche politie, als geheel beschouwd, vervult een moeilijke taak verdienstelijk en met toewijding. Het Inlandsch bestuurscorps, als geheel beschouwd, functioneert goed en beproeft met ijver de door de bestuurshervorming sterk uitgegroeide taak naar behooren te verrichten. Dat zich niettemin gevallen van knevelarij en erger voordoen mag dus niet als beschuldiging tegen politie of bestuur worden gebruikt, en dit feit vormt evenmin eenigerlei aanklacht tegen de bestuursvoering als zoodanig. Doch wel bewijst het voorkomen van inderdaad afschuwelijke gevallen, dat *strenger toezicht noodig* is; het politiecorps en het Inlandsch bestuurscorps moeten worden *gezuiverd van elementen*, die den naam van ons gezag te schande maken.

De Sum. Post (5/8 „De besten vóór!") acht de toestand dermate ergerlijk, althans op Java, dat een algeheele *reorganisatie van de politie* niet zal mogen uitblijven. Men stelle de besten aan en geve hun het werk onder de gunstigste voorwaarden, met goed en voldoende personeel.

Het *Soer. Hbl.* schrijft over „Politie-gevaar" (14/7, 2de bl. Z.), „Onzin", 18/7, 2de bl.), „Schandaal bij Veldpolitie" (20/7, 3de bl.), „Militaire en politie egards" (21 en 23/7), het *Bat. Nwsbl.* over „Gezag" (23/7, *R.*).

VOOR AL UWE REIZEN
Reisbureau LISSONE N.V. AMSTERDAM Leidschestraat 5 — Dam 10
Reisbureau LINDEMAN N.V. DEN HAAG Groenmarkt 22 — 5033 en elders
— N.V. Ned. Ind. Reisbureau LISSONE-LINDEMAN —
BATAVIA-CENTRUM: Rijswijkstraat 2 — SOERABAYA: Simpang 4
GENUA Uff. Informazioni C.I.T. Stazione P. Principe
MARSEILLE C. J. BRANDT, „Hotel Splendide"
PARIJS Knickerbocker Tours 14 Bd. Malesherbes

5606

Buitenlandsche verloven.

Nu men staat voor eene *herziening van het verlofsreglement*, is het — n. h. i. van het *Soer. Hbl.* (29/7, 2de bl. Z.) — goed, dat men de verschillende stroomingen kan peilen omtrent het recht op buitenlandsch verlof van Europeesche landsdienaren. Voor vele personen (ambtenaren en particulieren) die leidend werk verrichten, is eene periode van zes jaren tusschen twee verloven wegens langdurigen dienst, nog beduidend te lang. Zij zouden nog meer in de gelegenheid moeten worden gesteld, kennis te nemen van de politieke, geestelijke en andere stroomingen in de landen, waar onze historie wordt gemaakt, omdat zij in Ned.-Indië wel sterk de „tragiek van den afstand" voelen. Voor vele andere personen is het verlof veel minder, of in het algemeen niet noodig. Wetenschappelijk opgeleide ambtenaren, bestuursambtenaren en dergelijke moeten zich dikwijls in het Westen kunnen her-oriënteeren; dit is eveneens volstrekt noodzakelijk voor allen, die in het staatkundige leven eene rol spelen. Daarentegen is voor eene belangrijk grootere massa andere personen het huidige verlofsstelsel eene geweldige geldverspilling. Het kan zijn dat voor bepaalde personen, of groepen personen, een verlof naar Europa noodig is, opdat de band tusschen hen en Nederland sterker worde. Absurd is, dat een boschwachter verlof naar Europa krijgt en een regent niet. Tot dusver was het onmogelijk om eene behoorlijke scheiding en differentieering door te voeren. Toch zou — meent Z. — ongewijzigde handhaving der huidige verlofsregeling eene ernstige en kostbare dwaling zijn. De beste oplossing zou *z. i.* zijn: Een verlof om de vier jaren aan Hollandsche ambtenaren, diè in Indië een ambt vervullen waarvoor her-oriënteering in Europa zich als dringend afficheert; een verlof na twaalf jaren van de laagste groep Hollandsche landsdienaren; een verlof na zes, acht en tien jaren voor de groepen, die hiertusschen moeten worden geïnterpoleerd. Ten slotte voor speciaal aan te duiden groepen Indo-Europeanen en Inlanders, een enkel verlof. Blijkt, dat men nooit tot eene gedifferentieerde verlofsregeling kan komen, dan dient men te concludeeren: dat Indië onmogelijk de luxe der massale verlofsregeling kan betalen, en dat moet worden gestreefd naar eene verlenging van het verblijf in Indië, alvorens verlofsrecht wordt verkregen. Eene periode van zes jaren is, voor de geheele massa der ambtenaren, te kort en, in het licht van dezen tijd, al te luxueus.

Het *Nieuws van den Dag* (18/7) beziet eveneens „Het probleem der verloven". Vóór 1912 had een ambtenaar of officier na tien jaren tropendienst aanspraak op een buitenlandsch verlof. De hygiënische toestanden zijn er in dien tijd in Indië niet op achteruitgegaan en de gelegenheden om geestelijke afleiding te zoeken en te vinden zijn er sedert dien niet op verminderd. De tijden zijn ver achter den rug, dat met het zoeken van een werkkring in de koloniën, dit voor 50 pct. der uitgezonden ambtenaren en officieren een risico beteekende om nimmer meer den vaderlandschen bodem te zullen kunnen betreden, of wel geknakt naar ziel en lichaam in het oude land te zullen terugkeeren. Het feit, dat het aantal „blijvers" in de laatste jaren sterk toeneemt, Indië al meer en meer toeristen trekt, snoepreisjes al of niet „in commissie" door deze gewesten worden ondernomen, zijn bewijzen, dat alom de wetenschap is doorgedrongen hoe Indië's hygiënische toestanden sterk zijn verbeterd en deze landen op geestelijk gebied niet zooverre meer achterstaan bij andere beschaafde gebieden. Voor het toehalen van nauwere banden tusschen het Moederland en de Koloniën is vooral de toename van het aantal „blijvers" van zeer groote beteekenis en *het verleenen van verlof naar het buitenland met grootere tusschenpoozen dan thans* zal aanleiding kunnen geven, dat een daadwerkelijke Kolonisatie hierdoor in de hand wordt gewerkt.

In dit verband leze men: *De Sum. Post* (22/7 „Tucht", betr. de klassen-indeeling op de mailschepen) en het *Soer. Hbl.* (25/7 „Haagsche Causerieën", met de *Dempo* naar Tanger, *H. Borel*; 15, 21 en 29/7 „Lief Indië").

PUROL in huis!
Bij Brand- en Snijwonden, Pijnlijke Kloven,
Ruwe handen en Schrale huid. 5492

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Het Chineesche vraagstuk in het licht der toekomst.

De Inheemsche bladen houden er van soms hun beschouwingen in verband te brengen met een toekomstig vrij en onafhankelijk „Indonesië". Thans heeft *Timboel* van 15 Juli over bovenstaand onderwerp een artikel van den volgenden inhoud:

„Door de reeks populair gestelde beschouwingen van de *Bintang Timoer* over „ketel nasional" (waarmede economische swadeshi werd bedoeld) en de daardoor uitgelokte replieken in de Chineesch-Maleische pers, die helaas, hier en daar het karakter droegen van onbeheerschtheid, is het netelige Chineesche probleem in Indonesia weder onder de publieke belangstelling gebracht.

De *Bintang Timoer* dwaalt waar ze de economische ontwrichting van Indonesia in de eerste plaats toeschrijft aan den Chineeschen handel en nijverheid hier te lande. Ze vergeet den waren drager van het imperialisme: het vreemde grootkapitaal, hetwelk jaarlijks millioenen aan Indonesia onttrekt zonder iets daarvoor terug te geven. De door het Chineesche kapitaal afgeworpen rente blijft grootendeels binnen 's lands grenzen; van een drainage naar China kan niet gesproken worden. Wáár blijft natuurlijk, dat de Chineesche economische groep kapitaal onttrekt aan de autochthone bevolking.

De Chineesche kwestie is een integreerend onderdeel van het groote probleem van Indonesia; gebiedend drijft ze naar de oplossing der vraag van het burgerschap in den toekomstigen Indonesischen staat.

Er zijn nationalistische groepen die het liefst de deur van Indonesia voor andere landaarden wilden sluiten, ja de zich hier bevindende Chineezen (singkehs en peranakans) en Indo-Europeanen het land uitdrijven. Ongetwijfeld zou een zich bevrijd hebbend Indonesia zulk een exclusieve politiek kunnen voeren. Een meerderheid kan nu eenmaal aan een minoriteit haar wil opleggen. Maar lieden wier eigen nationalistische strijd gedragen wordt door een hoog, sociaal motief en die het Indonesische vraagstuk zien als onderdeel van het complex der Aziatische, ja der wereldproblemen, zij dus die hun nationalisme in laatste instantie weten te sublimeeren tot een internationaal humanistisch streven, verwerpen zulk een politiek.

Zeer zeker moeten wij, éér wij toegeven aan ons internationalisme, de staatkundige onafhankelijkheid verwerven, daar het op voet van gelijkheid moet zijn dat wij over internationale belangen met andere landen onderhandelen, wij hebben dit reeds meer dan een keer in dit blad betoogd, maar toch zijn er supra-nationalistische gedachten die reeds nu door ons kunnen worden verwezenlijkt zonder schade te doen aan het georganiseerd streven naar erlanging van het politiek zelfbeschikkingsrecht. Wij doelen in het bijzonder op de, voorloopig *theoretische* erkenning der hier geboren resp. voor goed hier gevestigde, Chineezen en Indo-Europeanen als zonen des lands. De omstandigheden zijn momenteel van dien aard. wij denken aan het op China georiënteerd streven in bepaalde Chineesche kringen, de anti-Indonesische houding der Chineesche Volksraad- en gemeenteraadsleden en het in het I.E.V. domineerend anti-Indonesisch sentiment, dat van een opnemen dezer bevolkingsgroepen in het kader der nationale beweging voorshands nog geen sprake kan zijn. De *praktische* realisatie der idee is onafhankelijk van de collectieve houding der Chineezen en Indo-Europeanen ten opzichte der nationale beweging. Reeds de nationale eer verbiedt den Indonesiërs, zonder een algemeen en ernstig verlangen der bedoelde groepen zelve, in deze het initiatief te nemen.

De mislukking der pogingen indertijd van de oude N.I.P. en recenter, van Dr. Soetama om den Indo te betrekken in het Indonesisch nationaal verband, de protestmeeting der afdeeling Bandoeng van het I.E.V., naar aanleiding van het *Stuw*-artikel dat den Indo een recht op den Indonesischen bodem wilde toekennen mits hij zich naar staatkundige status aan ons assimileerde en nog andere sprekende feiten, bewijzen, dat de bewustwording der Indo-Europeesche bevolkingsgroep in den door ons bedoelden zin in de eerste jaren en wellicht ook in de eerste decennia nog niet tegemoet kan worden gezien.

De Chineesch-Maleische pers, voornamelijk vertolker der Chineesche publieke opinie, heeft echter tot dusver immer sympathie betoond met de aspiraties der nationalisten. Deze sympathie wortelt echter in het meevoelen met een, evenals het Chineesche volk, voor zijn rechten strijdende natie. Of ze blijven zou als de commercieele en industrieele belangen der Chineezen door een Indonesische economische machtsvorming bedreigd mocht worden, is een vraag, die wij niet vermogen te beantwoorden. Door de replieken in de Chineesch-Maleische pers op de swadeshi-artikelen der *Bintang Timoer* klinkt zacht, maar hoorbaar genoeg voor wie oplettend luistert, de *vrees* voor een Indonesische economische emancipatie. Geen rechtgeaard zoon van deze gewesten zal (de integrale juistheid der beschouwingen van de *Bintang Timoer* nu buiten kwestie gelaten), onbewogen blijven bij het vernederende gejouw van zekere Chineesche journalisten over de economische onmacht der Indonesiërs in termen als „lekke en leege nationale ketel".

Deze tegenantwoorden waren wel geschikt om vrees te doen ontstaan voor een toegespitste verhouding tusschen de Indonesische en Chineesche bevolkingsgroepen in de nabije toekomst. Of ze bewaarheid zal worden is momenteel niet voor profetie vatbaar; de groei der verhoudingen laat zich niet voorzien.

Bij vrijwillige aanvaarding van het Indonesisch burgerschap door de Chineezen, wordt het probleem vereenvoudigd en de wedijver tusschen beide bevolkingselementen gereduceerd tot gewone, individueele concurrentie.

De Indonesiër dient o.i. deze aanvaarding van het Indonesische burgerschap mogelijk te maken, zonder nochtans tot haar verhaasting direct mede te werken. Hij blijve bij het bepalen zijner houding immer in het kader der nationale belangen en dus steeds de eerste in het land, echter den weg open latend tot naturalisatie van inwoners van uitheemsche origine tot burgers van den toekomstigen Indonesischen staat.

Voor het overige zal het toekomstige vrije Indonesia wel niet alle vreemdelingen weren, maar toch de immigratie zoodanig regelen, dat het belang der natie niet wordt geschaad.

Amerika en Australië hebben hun poorten gesloten voor de gekleurde rassen; slechts weinige gebieden komen voor een verdere immigratie van Chineezen in aanmerking. Daaronder bevinden zich de een agricultureele en industrieele intensiveering nog wachtende streken van Indonesia. Een voorzichtig ontworpen en toegepast immigratiestelsel hoeft, zoo lijkt het ons, geen schade te berokkenen aan het nationaal belang van een onafhankelijk Indonesia, ook omdat de Chineezen, zelf Oosterlingen, zich gemakkelijk kunnen aanpassen aan de cultuur van een ander Oostersch volk.

Zoo doende kunnen we blijk geven van een tot supra-nationalisme gesublimeerde vaderlandsliefde, beseffend, dat ter redding der in exclusieve staatkundige eenheden verdeelde wereld, het internationalisme als hoogere instantie van een veredeld nationalisme moet beleden worden.

Een dergelijke internationalistische apotheose van het nationalisme doet de naties niet verdwijnen, doch veredelt ze.

De schoonheid van een tuin ligt in de verscheidenheid en de rangschikking zijner bloemen. De verscheidenheid der naties vormt den rijkdom der menschheid en hun juiste, harmonische groepeering verhoogt den luister der wereld.

Deze onze beschouwing, hoewel gezet in het kader van het internationalisme, bedoelt toch niet een algemeene beschouwing van het internationale immigratie-vraagstuk te geven. De afhankelijkheid van ons land in het huidig tijdsgewicht in aanmerking genomen, zou ons zulk een beschouwing ook te zeer voeren buiten de limieten der practische Indonesische politiek".

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien,

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No 5 van 1 Augustus: W. A. Temminck verlaat de cultures (na een 32-jarigen dienst). — Het Jubileum-Congres der „Soekaboemische". Derde dag. (voordracht van dr. Bobilioff over: Eenige gegevens over hooggeplaatste oculaties; van den heer Van der Hoop over: Eenige resultaten van het tappen op hooggezette oculaties en hun onderstam; van den heer De Buy Wenniger over: Variabiliteit van cloonen en hun plantdichtheid).

Chung Hwa Hui Tsa Chih

Augustus no. 1: Manifest tot de Indonesiërs en Chineezen in Indonesia (van de vereeniging aan vrienden en landgenooten, in verband met de binnenkort door de invoering van door zekere wettelijke regelen te verkrijgen sociale status van het Chineesche element, gelijkwaardig aan dat van Europeaan). — Discours prononcé par M. Tai Ming-Fu, Chargé d'affaires de Chine à l'occasion du banquet annuel de l'association Hollande—China le 18 Avril). — Een belangrijk regeeringsbesluit (seven moral virtues for training people.) — La litterature Chinoise, door T. P. Hiong. — Enkele aanteekeningen bij het vonnis der P.N.I., door Khouw Bian Tie.

La Quinzaine Coloniale

No. 598 van 25 Aug.: Le pavillon des Indes Neerlandaises (Magnifique leçon de décision, d'organisation et d'énergie, de ces qualités si remarquables qui ont mis le Hollandais au premier rang des peuples colonisateurs. Le genie hollandais s'est montré la tel qu'il est, capable non seulement d'un la-

beur lent et continu, mais encore d'un „coup de colier", d'un effort national méthodique ou toutes les énergies s'accélèrent vers le triomphe commun).

Economische-Statistische Berichten

No. 818 van 1 Sept.: De jongste beperking der poenale sanctie in Ned.-Indië, door S. Cohen de Boer. II. slot. (de positie van den arbeider onder wat er van de z.g. poenale sanctie volgens de nieuwe regeling over is, is vrij volledig omschreven. Zij, die nog steeds blijven spreken van de volkomen rechteloosheid van den contractant en van zijn gebondenheid" aan handen en voeten" aan zijn werkgever, teneinde op grond daarvan den arbeid onder poenale sanctie te kunnen construeeren tot een slaven- of dwangarbeid, komen, volgens schrijver, daarmede dan ook in zoo flagranten strijd met de werkelijkheid, dat ze het mikpunt hunner kritiek, met zóó grof-korrel, verre voorbijschieten.)

Gazette de Hollande

No. 3150 van 28 Aug.: Cinchona Culture in Java: Its History and Development, door M. Kerbosch. VI.

De Indische Cultures (Teysmannia)

van 1 Augustus no. 15: Het drogen van vruchten en groenten in Canada, door E. S. Archibald. — De vestiging van een katoenindustrie in N.-I., door dr. J. Wisselink (een Indische dochterindustrie zou een belangrijk arbeidsveld bieden aan Nederlandsch hooger technisch en economisch personeel, alsmede aan industrieel kaderopzichters, — bazen, monteurs, voorwerkers — liefst te recruteeren uit de Nederlandsche textielnijverheid. Omgekeerd zouden tal van Indonesische jongelieden hun theoretische en practische opleiding voor de textielindustrie in Nederland genieten).

De Indische Mercuur

No. 35 van 2 September: Van de Parijsche Koloniale Wereldtentoonstelling, V. door H. van der Mandere. — Teleurstelling over P. O. J. 2878 (deze nieuwe rietsoort van het proefstation vijf jaar geleden ingevoerd op de lichte gronden in de Vorstenlanden en Banjoemas, is voor vele planters een teleurstelling, wat betreft de opbrengst). — Rubberquota-plan der Verubo (de Vereeniging van Rubberproducenten tot regeling der productie te Amsterdam heeft een nota betreffende het rubbervraagstuk met quota-plan aan den minister van koloniën aangeboden, welk plan grootendeels wordt opgenomen).

De Indische Post

van 1 Augustus no. 31: In „Onze Meening" behandelt Z. het verbreken der betrekkingen tusschen de Regeering en het N.I.O.G. met zijn 2000 leden. De regeering zal alle verzoeken en rekesten van het Ned. Ind. Onderwijzers genootschap ingediend, ter zijde leggen, in verband met de artikelen in „De School" verschenen).

De Indische Verlofganger

No 4 van 28 Augustus: Indië onder het Regentschap, door S. Kalff. — Mr. Hendrik Charles Focke, door Fred. Oudschans Dentz (Rechtsgeleerde, Botanicus, Musicus. Een zeer veelzijdig man uit de Surinaamsche samenleving uit de eerste helft der 19de eeuw, die een Neger-Engelsch Woordenboek uitgaf, in 1855 bij P. H. Brill te Leiden verschenen, waarin tevens een alphabetische lijst voorkomt van de Neger benamingen van 265 plantages in Suriname. Hij was medeoprichter en trouw medewerker van het in 1854 opgerichte tijdschrift West-Indië, dat slechts twee jaargangen beleefde.)

Landbouw en Veeteelt

No. 2 van 31 Juli: De sojaboon en duurzaam sojameel, door J. J. Ochse, slot (behandeld worden: Groeiende aanplant; aanplant op Java; wereldoogst van sojaboonen; Londen de hoofdmarkt; de toekomstige belangrijkheid). — Indische voedermiddelen, door dr. J. Merkens (afvalproducten van de technische nevenbedrijven van den landbouw: dedek van rijst en mais, zemelen en meel). — Naar een Indisch pluimveestamboek, door Th. H. Buys.

Mensch en Maatschappij

No. 5 September: Verbreking der verloving en ontrouw tijdens de verloving bij de inlanders van den Indischen Archipel, door prof. dr. J. P. Kleiweg de Zwaan.

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX
BEËEDIGDE OCTROOIBEZORGERS
H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN
BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 772080 772081 772082
AANVRAGEN VAN OCTROOIEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5204

Nederlandsch Indië Oud en Nieuw

Afl. 5 September: Een drietal voorwerpen van vroegeren tijd, door J. W. van Dapperen (vuurpomp, taschje voor het bewaren van vuursteentje en zwam en schuiertje met hagedismotief en lotusbloemen in hout relief). — Doodenpalen, tiwah en lijkverbranding op Borneo, door H. F. Tillema. (in een uitvoerig artikel zet de schrijver, toegelicht met talrijke afbeeldingen, het doodenfeest uiteen, daarbij ingelicht door den oud-zendeling K. Epple, die vele jaren onder de Dajaks heeft gewerkt).

Pharmaceutisch Tijdschrift voor Ned.-Indië

No. 8 van 1 Augustus: Valschheid in zegels, door M. Duyster (naar aanleiding van de vraag den gerechtelijk scheikundige nogal eens voorgelegd, of een voor verzending aan het postkantoor afgegeven brief is voorzien van een gebruikten postzegel, waarvan de dagteekenstempel is weggenomen. Met 5 afbeeldingen). — Waterreiniging met behulp van zeoliethen, door A. Hermans (lezing voor de N. I. Apothekersvereeniging te Bandoeng).

De Planter

No. 487 van 30 Juli: Schadeloosstelling van verlofsemolumenten bij ontslag (omtrent het lot van het wijzigingsvoorstel regelende de schadeloosstelling welke de werkgever verplicht is den arbeider uit te betalen wanneer deze wordt ontslagen vóór dat zijn tijd op Europeesch verlof is aangebroken verkeeren wij nog in het onzekere wat de Regeering zal doen). — Het Zondagsrust-rapport en de Minderheidsnota's. Waarom Zondagsrust door v. L. (opgenomen is een ontwerp ordonnantie waarin de rechten en plichten van de werkgevers en commissieleden geregeld zijn.)

De Rijkseenheid

No. 49 van 2 Sept.: Het Jaarverslag van de Javaansche Bank, door M. A. J. Kelling. — Europeesche kolonisatie-pogingen in Ned.-Indië, door L. A. Vellinga. IV. slot.

Spoor- en Tramwegen

No. 5 van 1 Sept.: Indische Spoorweggoederenkantoren in belangrijke niet aan den Spoorweg gelegen Verkeerscentra, door G. Lutz. — Eenige mededeelingen betreffende den bouw eener verbinding met normaalspoor tusschen Loemadjang en Rambipoedji in de Prov. Oost-Java (N.O.I.), door ir. J. W. J. Beek.

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

Annalen van onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart. September: Mijn reis naar Banggai, door pater H. Croonen (slot). — Een doopfeest op Midden-Java, door pater dr. C. Dammann.

Ons Suriname. no 5 September: Groeikracht van ons schoolwerk, door W. F. E. Smelik (er zit groei in het Herrnhutter-onderwijs, veelbelovende opbloei zelfs. Maar er is ook innerlijke groei.) — Schooluitvoeringen in Paramaribo, door H. L. C. Schütz. — Een Britsch-Indische school in Paramaribo, door W. E. Juglall. — Waar de scheidslijn valt, daar W. H. Finck (van de 18000 Boschnegers behooren er reeds ongeveer 3000 tot het Christendom).

—„Petrus Donders", September no 1: Tergedachtenis van pater F. Lemmens. 19 September 1906—1931, door A. Nederveen. — Naar Tamarin, door Sr. M. Consolata (Tamarin ligt de Cottica, een zijrivier van de Commewyne). — Een bezoek aan de St. Gerardus Majella Stichting, door mr. dr. Van Haaren (Melaatschen inrichting der R.K. Missie te Paramaribo.)

BOEKENSCHOUW.

Volksraad. Overzicht betreffende het zittingsjaar 1930—1931 (afgesloten 31 Mei). Landsdrukkerij, Weltevreden.

A Study on Papuan music, door dr. J. Kunst. Indisch Comité voor wetenschappelijke onderzoekingen, Kolff en Co. Batavia.

Reisbeschreibungen von Deutschen Beambten und Kriegsleuten im Dienst der Niederländischen West- und Ost-Indischen Kompagnien, 1602—1797, door Johann Sigmund Wurffbain, Mart. Nijhoff, 1931. VII. Reise nach den Kaplande, nach Mauritius und Java, 1669—1677.

Alsvoren VIII en IX Reise nach den Molukken I. 1632—1638. II. 1638—1646.

Jaarverslag der K. L. M. over 1930.

PENSION „HOLLAND HOUSE"
Eerste Rang Familie-pension, Bezuidenhout 78a, Den Haag, Opger. in 1915. Telef. 771354. 1e Et. en Parterre *f* 4.—. 2e Et. *f* 3.—, kinderen halven prijs, alles inbegrepen. Per maand belangrijk goedkooper. Zeer ruime kamers en suite. Geen Cafébedrijf, een Pension zonder meer. 5233

VAN MARLE
EN
BIGNELL
Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE
—
KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJTVEILINGEN
—
Op aanvrage wordt Catalogus toegezonden
5551

Suriname

In het *Algemeen Handelsblad* van 22 Augustus zet de West-Indische medewerker zijn belangrijke landbouwkundige beschouwingen voort. Hij behandelt nu de koffie (door den kleinen landbouwer), de rijst en de kokosnootcultuur. Hier is een zeer deskundige aan het woord.

Aan het slot van het artikel schrijft hij:

,,Er zouden nog tal van andere gewassen besproken kunnen worden, als pinda, erwten, boonen, maïs en vruchten. Maar bij de meeste dezer gewassen is men reeds in de goede richting werkzaam en ze hebben voor den klein-landbouw op het oogenblik nog niet het belang van de drie hier uitvoerig besproken producten. Een uitzondering zullen wij echter maken voor den vruchtenteelt, waaraan wij in een volgend artikel eenige aandacht zullen wijden en wel omdat wij in de vruchtencultuur een toekomst zien voor Suriname, terwijl het een bij uitstek geschikte cultuur is voor den klein-landbouwer."

In dit verband vestigen wij de aandacht op een mededeeling in de N. R. Ct. van 15 Aug. Av.bl. C, over Braziliaansche sinaasappelen, ontleend aan een bericht van den Nederl. Gezant te Rio de Janeiro in *Handelsberichten*:

,,Goede sinaasappelen, behoorlijk verpakt en vervracht, blijken op het oogenblik een behoorlijk rendement op te leveren. Daar bovendien tengevolge van verschillende omstandigheden kan worden aangenomen, dat er dit jaar geen overvloed van sinaasappelen in Europa zal zijn, zijn de vooruitzichten voor een goeden afzet zeer gunstig.

In Engeland betaalt de verbruiker voor het Braziliaansche product veelal nog 3 d. of 4 d. p. st. Zal het daar te lande mogelijk blijken om door samenwerking den tusschenhandel voor een deel uit te schakelen, dan zou dientengevolge de verbruiksprijs verlaagd en de omzet vergroot kunnen worden.

De export voor dit jaar wordt op 1,100,000 kisten geschat, waarvan ruim de helft te Santos, de rest te Rio de Janeiro zal worden verscheept. De aanplanting in den staat Sao Paulo heeft in de laatste drie jaren dien in den staat Rio de Janeiro overvleugeld, zoodat thans Sao Paulo 7.300.000 boomen bezit tegen 4.700.000 in Rio.

In 1930 zijn naar Engeland 114.780.200, naar Argentinië 48.775.500 en naar Nederland 6.364.900 sinaasappelen geëxporteerd."

⁂

In *Het Vaderland* van 28 Augustus, Av.bl. D. een zeer belangrijk, zeer optimistisch artikel van den heer C. L. Tomson: *„Suriname vruchtenland In tien jaar een bloeiende kolonie."*

De heer Tomson besluit zijn artikel, — dat men elders in dit nummer in extenso vindt —, aldus:

„In Suriname kan men er echter zelf niets van terecht brengen, dat moet Nederland doen. Aan vruchten (standaard) teelt, verpakking, verwerking, enz. zit veel vast; met klein gepruts bereikt men niets, dat is tijd en geld vermorsen.

Wat Suriname noodig heeft, is een flinke Nederlandsche organisatie, deskundig samengesteld, welke op flinke schaal de fruitteelt aanpakt. Indien zulks geschiedt, kan Suriname binnen 8 of 10 jaar een welvarend vruchtenexporteerend gewest wezen."

In een onderhoud van het blad met den heer Tomson, verklaarde deze:

„Alles is gereed. Ik heb het heele plan voor elkaar en een patent conserveeringsmiddel er bij, dat slechts nog op octrooi-verleening wacht.

Het eenige dat nog noodig is, is geld, f 1.000.000, want ik wil dadelijk goed aanpakken. Ik moet hebben in Paramaribo: een inkoopcentrale en een fabriek voor het maken van conserven.

De Inkoopcentrale moet alles van de kweekers koopen: goed en slecht. Als de kweeker behoorlijk geld in handen krijgt, weet ik zeker, dat uit alle hoeken en gaten veel meer goed fruit zal wor-

den aangedragen dan iemand beseft dat er nu al zit. Langzamerhand ontstaat zeker verband tusschen de Inkoopcentrale en de kweekers. De Centrale kan tevens als leermeester optreden, want wij moeten komen tot standaardiseering van de teelt, d.w.z. we moeten aan de kweekers goede planten verstrekken en hen bewegen de slechte boomen te vellen. Natuurlijk zullen zij dat gaarne doen, zoodra ze zien, dat de goede soort op de veiling veel meer doet dan de minder goede."

Ten slotte vroeg de interviewer:

„Wil de regeering niet eens met den heer Tomson praten?"

Onderzijds zouden wij willen vragen: weet men ten naastenbij over hoeveel boomen de plantages en kleinlandbouwers beschikken? Boomen in dracht en jonge boomen. Een verzoek in de bladen om opgaven is wellicht aan te bevelen. Wellicht heeft het Landbouwproefstation reeds een telling verricht. Die is dan aan onze aandacht ontsnapt.

***

Wij hebben in dit weekblad meermalen geschreven over de wenschelijkheid om het achterland van Suriname van uit de lucht op te nemen. Nu wordt onze aandacht gevestigd op een artikel in de N. R. Ct. van 22 Augustus, Av.bl. A., over de tentoonstelling op aerophotogrammetrisch gebied te Leipzig, waaruit wij het volgende knippen:

„In het Museum für Länderkunde te Leipzig (Grassi-Museum) wordt een tentoonstelling gehouden van de verkregen resultaten van landmetingen door middel van luchtprotographie, die door prof. Reinhardt gedaan zijn ten dienste van de karteering van verscheidene Zuid-Amerikaansche gebieden.

Hier komt weer eens een der belangrijkste toepassingsmogelijkheden van het vliegtuig naar voren: het in kaart brengen van landstreken door middel van luchtphoto's.

Dat deze toepassingsmogelijkheid niet denkbeeldig is, is reeds lang bewezen. Men kan op deze wijze kaarten maken die nog nauwkeuriger zijn dan de gewone, en wat zeer belangrijk is, in onnoemelijk veel korteren tijd: een gebied van 125 vierk. K.M. wordt volgens de aerophotogrammetrische werkwijze in ongeveer 8 dagen in kaart gebracht terwijl een landmeter daar een jaar voor noodig heeft."....

„In Zuid-Amerika, China en Perzië zijn de laatste jaren vele opmetingen volgens deze methode gedaan, om grenzen vast te leggen, of ten dienste der oerwoud-exploratie, kanalisatieplannen en aanleg van spoorwegen.

Kortelings werden nog in La Paz (Bolivië) aerophotogrammetrische werkzaamheden verricht op welker resultaten de uitvoeringsplannen voor bevloeiing, en de aanleg van een groot stuwmeer werden gebaseerd. Bij het ten uitvoer brengen van de bouwplannen liep alles vlot van stapel dank zij het feit dat men geen enkele maal op verrassingen stuitte omdat men alles reeds van te voren wist, zelfs de toestanden in de allerontoegankelijkste deelen van het gebied der werkzaamheden waren niet verborgen gebleven op de kaarten, die op groote hoogte genomen werden."

In de Septemberaflevering van het „Tijdschr. v. h. Kon. Ned. Aardr. Genootschap" vinden wij een mededeeling over de Pacaraima—Venezuela-expeditie, die uitgerust wordt door het American Museum of Natural History in samenwerking met de New-York Botaniccal Garden en de American Geographical Society, tot onderzoek van de Sierra Pacaraima, het bijna geheel onbekende gebied in het Zuidoosten van Venezuela, N. van de Braziliaansche grens.

Wij lezen daar:

„Daar het Pacaraima-gebied tot dusverre terra incognita is gebleven, voornamelijk als gevolg van transport- en verkeersmoeilijkheden, zijn twee transportvliegtuigen en een verkenningsvliegtuig ter beschikking van de expeditie gesteld.

Het doel van de expeditie is exploratie en algemeen wetenschappelijk onderzoek van het onbekende gebied. In de eerste plaats zal een topographische kaart worden gemaakt, met behulp van luchtphotographische opnamen.".…

Wat daar kan moet in Suriname ook kunnen.

***

De Raad van den Volkenbond heeft in zijn 64ste zitting (1 Sept.) met erkentelijkheid het aanbod aangenomen van de regeering van Brazilië, dat te Rio de Janeiro een internationaal centrum voor de bestudeering der bestrijding van de lepra zal worden opgericht, dat geheel ter beschikking van den Volkenbond en zijn hygiënische commissie zal staan zonder dat dit financieele voorwaarden voor den Volkenbond met zich zal brengen.

***

Wissel- In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië
AMSTERDAM. (C)
Keizersgracht 255 — Telefoon 31290, 35290 en 36290
CURAÇAO **CARACAS**
VENEZUELA
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika 5156

Incasseeringen
Handelsinformaties
Rembours- en Document.-Credieten

Zooals wij in ons vorig nummer mededeelden, is dr. J. W. Jenny Weyerman te Paramaribo — aan hartverlamming — overleden. *De Telegraaf* van 31 Augustus, 2e Av.bl. vraagt zich nu af wat er — daar hij de ziel van de waterleiding was — na zijn dood van zal komen.

***

De Telegraaf van 2 Sept. 1e Av.bl. meldt:

PARIJS, 2 Sept. — Naar de bladen melden, zijn uit de Fransche strafkolonie in Guyana twaalf tot levenslangen dwangarbeid veroordeelde gevangenen ontvlucht. Zes hunner kwamen op hun vlucht ten gevolge van gebrek om het leven, de zes anderen slaagden er in naar Venezuela te ontkomen. — (N. T. A.)

***

Verbetering: Men leze aan het slot van onze vorige bijdrage: Dieulefit inplaats van Diculefit en Rens inplaats van Reus.

Curaçao

Het hoofd der politie.

In ons blad van 18 Juni l.l. schreven wij: „De gouverneur heeft inderdaad zich tot de Kroon gewend in verband met de afschaffing van het militaire hoofd der politie." Dit bericht volgde op de mededeeling van een week vroeger, dat ondanks de bestrijding van mr. Van Dijk, den procureur-generaal en als zoodanig hoofd der politie, de Koloniale raad een amendement had aangenomen, om niet de commandant der militaire politie maar een hoofdinspecteur der burgerpolitie „hoofd" der politie te doen zien. Geen oogenblik is bij ons de gedachte opgekomen, dat ook maar één lezer van ons blad uit onze mededeelingen zou kunnen afleiden, dat de Koloniale raad met opzijzetting van het regeeringsreglement, den procureur-generaal als hoofd der politie zou hebben geschrapt en de gouverneur diens handhaving of herstel van de Kroon zou vragen. Niettemin vraagt men ons van Curaçao uit, om nog eens mee te deelen, dat een en ander geldt het plaatselijk „hoofd" der politie, aan welk verzoek wij hierbij — o.i. geheel onnoodig en ten overvloede voor onze lezers hier te lande en in Curaçao — voldoen.

Een actueel onderwerp.

Onder dit opschrift behandelt de *Amigoe di Curaçao* sinds eenige weken de samenstelling der nieuwe Curaçaosche „volksvertegenwoordiging". De redactie heeft daarbij ons geheugen op een harde proef gesteld. Zij deelde mee, dat de commissie-Staal van 1922 over dit onderwerp de meeningen van verschillende vooraanstaande personen op Curaçao had gevraagd, en, deze X, IJ en Z noemende, gaf het blad letterlijk weer wat die personen aan de commissie zouden hebben geschreven.

Wij begrepen er niets van. Nooit hadden wij gehoord, dat de commissie-Staal aldus te werk was gegaan, en haar verslag vermeldde daarvan ook niets, maar toch... al die beschouwingen van X, IJ en Z. hadden wij eerder gelezen. Maar waar? Het heeft lang geduurd, vóór wij erachter waren. Men vindt ze niet in het verslag der commissie-Staal, maar in het verslag, dat de Koloniale raad einde 1921 heeft uitgebracht naar aanleiding van een verzoek van gouverneur Helfrich, om de zienswijze van den raad te mogen vernemen o.a. over het stelsel van verkiezing van den K.R.

De raad zegt in dat verslag, dat vier zijner leden nota's indienden, dat veel verschil van inzicht zich openbaarde en over en weer afwijkende meeningen werden verdedigd. Daarop volgen dan allereerst de beschouwingen, nu als die van X, IJ en Z. meegedeeld, maar daar met eenige noodige redactiewijzigingen als overwegingen van en in den raad weergegeven.

Zouden wij de plank erg misslaan, wanneer wij veronderstellen, dat de raad destijds niet veel meer heeft gedaan dan mutatis mutandis de nota's zijner vier leden meedeelen, en dat de *Amigoe* althans over drie van die nota's de beschikking heeft gehad?

Intusschen zal het de belangstelling onzer lezers hebben, dat de *Amigoe*-redactie in haar 5de artikel over dit onderwerp instemming betuigt met de meeningen en opvattingen van een inzender, die pleit voor een Koloniale raad van 16 leden, van welke 5 door de Kroon benoemd en 12 gekozen langs den weg van evenredige vertegenwoordiging en stemplicht. Welk stemrecht deze inzender wil, is ons niet duidelijk. Geen algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen wil hij bepleiten. Census-kiesrecht acht hij uit den tijd. „Liefde voor eigen land en het aanhangen van eigen beginselen", zijn de twee eigenschappen, die hij voor een goed kiezer noodzakelijk acht. Tot uw dienst! zouden wij willen zeggen, maar zet u dat eens even om in wettelijke bepalingen!!

Nagekomen Berichten.

Van Dijk—Weitjens.

Men deelt ons in Den Haag mee, dat de rechtsgeldigheid van de benoemingen der heeren mrs. Weitjens en Van Dijk wellicht aan het oordeel van den Hoogen raad der Nederlanden zal worden onderworpen, en ter zake reeds een dagvaarding zou zijn uitgebracht. Nu begrijpen wij niet goed, hoe dit mogelijk is, wanneer het hier betreft, gelijk ons werd meegedeeld, een beroep van een *appèl*zaak van het hof van justitie in Curaçao. De Hooge raad is toch alleen, in zekere omstandigheden, de appèlrechter voor vonnissen, door dit hof *in eersten aanleg* gewezen?

Maar het doet er weinig toe, als het in deze zaak niet tot een principieele beslissing komt. Wij vermelden het bovenstaande allereerst, omdat wij erin zien een waarschuwing te meer, dat men erop bedacht is de rechtsgeldigheid dezer benoemingen in het geding te brengen, waardoor de rechtszekerheid in Curaçao ten eenen male op losse schroeven staat. Een waarschuwing aan de Kroon, de eenige, die tot ingrijpen bevoegd en.... o.i. verplicht is.

Iets nieuws!

Wij ontvingen met de laatste mail — voor zoover wij weten, voor het eerst, maar de afstempeling laat op Curaçao nog wel eens te wenschen over — een brief met poststempel Curaçao Willemstad.

Volksoploopen!

Men bericht ons, dat op 11 Augustus l.l. tijdens een vergadering van den Kolonialen raad een aantal betoogers te hoop geloopen is voor het raadhuis naar aanleiding van de verwachte behandeling van de keur, die de bruggelden regelt. Er zou ontevredenheid bestaan over de uitreiking van vrijkaarten. Ook zou een betooging tegen de hooge lichtprijzen voor het gebouw van de gasmaatschappij bedoeld zijn.

Haaienvangst.

De gouverneur heeft een ontwerp-verordening ingediend tot monopoliseering van de verwerking van producten der haaienvangst.

Voor BROOD en GEBAK: Henri J. Carels, Den Haag, Amsterdam en Haarlem 5324

den Haag
Nassaulaan 26
Tel. 11574
Haagsche Schoolvereeniging
Opleidingsschool voor H.B.S.
Lyceum, Gymn.
Moderne methode
Kleine klassen
Dir.

5139

Aan de memorie van toelichting ontleenen wij, dat de minister geen bezwaar ziet tegen inwilliging van het verzoek der onlangs opgerichte onderneming, om, ten einde de rentabiliteit van het bedrijf te verzekeren, haar tegen binnenlandsche concurrentie te beschermen. Immer zoo zegt de gouverneur: deze nijverheid is nieuw op Curaçao en zal, voor zoover zich laat aanzien, in hoofdzaak voor den uitvoer werken; „noch voor de bevolking, noch voor den handel zal van een monopolie op dit gebied een nadeel zijn te verwachten, grooter dan het voordeel, dat, bij welslagen, het gewest van de industrie zal hebben."

Uit den Verren Vreemde

Van mandaatgebied tot volkomene onafhankelijkheid.

De Volkenbondsraad heeft den 4en September een zeer belangrijke beslissing genomen.

In art. 22 van het Volkenbondsverdrag zijn de grondslagen aangegeven voor de wijze waarop de voormalige Duitsche koloniën en de gebieden die, buiten eigenlijk Turkije gelegen, toch tot het Ottomaansche rijk behoorden, omgezet werden in mandaat-landen. De voogdij over de naties werd toevertrouwd aan de regeeringen van meer ontwikkelde volken, welke bereid waren die voogdij uit te oefenen als mandatarissen en in naam van den Volkenbond.

Van eenige landen werd dadelijk aangenomen, dat zij een zoodanigen graad van ontwikkeling hadden bereikt, dat het bestaan als onafhankelijken natie voorloopig al wel kon worden erkend, doch met de voorwaarde, dat zij zich bij regeering en bestuur zouden laten leiden door den mandataris, *tot het oogenblik gekomen zou zijn, dat zij in staat zullen zij op zich zelf te staan.*

In het verdrag was niet uitgewerkt op welke manier beslist zou worden of dit oogenblik voor een staat aangebroken is, noch ook hoe het verloop zou moeten zijn om van mandaatgebied tot onvoorwaardelijke onafhankelijkheid rijk te worden.

De noodzakelijkheid om ten deze meer nauwkeurige bepalingen vast te stellen had zich, sedert het in werking treden van het mandatenstelsel (1919), in de practijk niet doen gevoelen vóórdat er sprake was van de opheffing van een mandaat. Engeland is de eerste mandataris, die een aan zijn toezicht toevertrouwde natie volkomen onafhankelijkheid wil bezorgen, namelijk aan Irak, het vroegere Mesopotamië, onder koning Feisoel. De geschiedenis van dezen staat onder de Engelsche voogdij doet hier nu weinig ter zake, daarover hebben wij eerder ook al meermalen 't een en ander gezegd, thans willen wij alleen in herinnering brengen hoe 't verloop is geweest van de onderhandelingen over de mandaat-verhoudingen.

De Engelsche regeering moet elk jaar (evenals elke mandaathouder) aan den Volkenbondsraad verslag uitbrengen nopens de aan zijn zorg toevertrouwde gebieden.

Reeds sedert eenige jaren heeft de verslaggever doen uitkomen dat de mandaathouder van oordeel is, dat Irak rijp geacht mag worden om van de voogdij bevrijd te worden.

Koning Feisoel zorgde ervoor dat zijnerzijds een hiermede overeenstemmende wensch ter kennis van den mandaatgever, d. i. de Volkenbond, kwam.

Men heeft deze gedachte wat laten doorwerken en zoo de opvatting van anderen er ook over vernomen. Verzet er tegen is niet in zoodanige mate of in zoodanigen vorm opgekomen, dat daardoor van het voornemen behoefde te worden afgezien. De houding van Turkije en de te berde gebrachte petroleum-politiek zijn slechts vertragende incidenten geweest.

Aan de gedachte van het opheffen van het mandaat verbonden zoowel Engeland als Irak tevens die van de opname van Irak als lid in den Volkenbond. Volgens art. 1 van het Volkenbondsverdrag kan elke staat, die volkomen zelfbestuur heeft, lid worden, indien hij ⅔ der stemmen van de Volkenbondsvergadering krijgt, en mits hij werkelijke waarborgen geeft van zijn ernstig voornemen zijn internationale verplichtingen na te komen en hij de regeling aanneemt door den V.B. vastgesteld t. a. v. zijn strijdkracht en bewapening.

De staat onder mandaat kan niet tevens eigen mandaatgever zijn, na de opheffing van het mandaat kan hij voor het lidmaatschap van den V.B. in aanmerking komen, maar voor de beslissing hierover blijft de V.B.-vergadering vrij, ook nadat het mandaat opgeheven zal zijn.

In de hier aangestipte artikelen van het V.B.-verdrag lagen wel eenige aanwijzingen, maar zij laten toch nog menige vraag open.

Nu is Engeland tot het uitgesproken voorstel overgegaan om zijn mandaat over Irak op te heffen, en heeft het het verzoek van dezen staat om in den V.B. opgenomen te worden ondersteund.

Hierdoor is het noodig geworden te beslissen over de wijze van afwikkelen van zoodanige voorstellen. De bijeenkomst van den Volkenbondsraad van 4 Sept. sprak zich over deze kwestie uit.

Het desbetreffende bericht zeide:

De Volkenbondsraad heeft een openbare vergadering gehouden, waarin een belangrijk debat heeft plaats gehad over de algemeene voorwaarden, die zouden moeten worden in acht genomen, wanneer een mandaatgebied zou wenschen op te houden onder Volkenbondsmandaat te staan en een geheel onafhankelijke staat wil worden, zooals thans met Irak het geval is. De Volkenbondsraad had in Januari l.l. aan de mandatencommissie verzocht algemeene richtlijnen te ontwerpen, waaraan ieder verzoek van een staat om een onder zijn mandaat staand gebied onafhankelijk te verklaren, zou moeten getoetst worden. In Juni heeft de mandatencommissie deze beginselen opgesteld en thans werden deze in den Volkenbondsraad besproken. Onze landgenoot, de heer D. van Rees, ondervoorzitter van de mandatencommissie, had als vertegenwoordiger der commissie aan de raadstafel plaats genomen. De mandatencommissie gaf in overweging, dat vooral twee hoofdbeginselen zouden moeten worden geëerbiedigd. In de eerste plaats, dat het mandaatgebied in staat moet zijn na zijn onafhankelijkheidsverklaring zich inderdaad geheel zelfstandig te besturen en in de tweede plaats, dat de mandaatgebieden in staat moeten zijn hun onafhankelijkheid te handhaven tegenover derden en ook natuurlijk tegenover een voormaligen staatmandataris. Bovendien wenschte de mandatencommissie er op te wijzen, dat het zeer gewenscht zou zijn, dat de nieuwe onafhankelijke staat aan alle Volkenbondsstaten de meestbegunstigingsclausule op voet van wederkeerigheid zou toestaan.

In het algemeen kon de raad zich uitstekend met deze beginselen vereenigen. Allen brachten hulde aan het werk der mandatencommissie. De raadsrapporteur, de minister van buitenlandsche zaken van Zuidslavië Marinkowitsj, had eveneens voorgesteld, dat de Volkenbondsraad in een resolutie zijn instemming met het denkbeeld der mandatencommissie zou uitspreken. Grandi (Italië) vond, dat in de resolutie te weinig nadruk is gelegd op de noodzakelijkheid dat het oude mandaatgebied ook na zijn onafhankelijkheidsverklaring alle volkenbondsstaten oeconomisch op volkomen gelijke wijze zal behandelen.

Na een discussie van twee uren, waarbij belangrijke meeningsverschillen zich niet voordeden, heeft de Volkenbondsraad de voorstellen der mandatencommissie goedgekeurd en besloten, dat voortaan ieder afzonderlijk verzoek tot onafhankelijkheidsverklaring van een onder mandaat staand gebied in het licht van die beginselen moet worden bekeken, waarbij bovendien met de in ieder land bestaande toestanden speciaal rekening moet worden gehouden. Overeenkomstig den wensch van Grandi heeft de Volkenbondsraad voorts bepaald, dat de Raad in ieder afzonderlijk geval met de grootst mogelijke zorg zal nagaan, welke verplichtingen het land tegenover den staat-mandataris heeft aangegaan om zich er van te verzekeren, dat deze vereenigbaar zijn met de beginselen van een onafhankelijken staat en dat in het bijzonder het beginsel van gelijke oeconomische behandeling van alle staten zal worden geëerbiedigd.

Onmiddellijk nadat aldus een geheel stel nieuwe regels voor eindiging van een mandaat waren vastgesteld, heeft Lord Cecil namens de Engelsche regeering den Volkenbondsraad verzocht de mandatencommissie uit te noodigen reeds in haar zitting van November advies uit te brengen of Irak onafhankelijk kan worden verklaard. De Volkenbondsraad heeft hiertoe besloten en de mandatencommissie zal natuurlijk aan deze uitnoodiging gehoor geven. Het schijnt vast te staan, dat het advies der mandatencommissie gunstig zal zijn en dat de Volkenbondsraad in Januari van het volgend jaar het mandaat van Irak voor geëindigd zal verklaren en Irak zal dan volgend jaar September als geheel onafhankelijke staat in den Volkenbond kunnen worden opgenomen.

De afwikkeling van de zaak gaat dus stelselmatig voort, als theoretische en practische leering tevens voor de toekomst.

Intusschen spreken geruchten over het prijsgeven van het Fransche mandaat over Syrië en Libanon. Hierover een volgenden keer.

De overgang van een mandaatgebied naar de rij der geheel onafhankelijke staten door het vrijwillig prijsgeven van het mandaatschap door een mandataris, dit mag beschouwd worden als een feit dat een zeer bijzondere beteekenis kan krijgen in de koloniale geschiedenis.

De monniken van St. Bernhard naar Tibet?

In het nummer van de vorige week gaven wij het bericht weer, volgens hetwelk de monniken van het klooster op den St. Bernhard het besluit zouden hebben genomen om naar het hoogland in het gebied van den Namtsjoe en den Giamanutsjoe in Tibet te verhuizen. Wij voegden daaraan echter een verklaring toe van een Nederlandschen reiziger, die in Augustus van dit jaar het klooster heeft bezocht en die meende op de juistheid van het bericht nogal wat af te dingen te hebben.

De Bayerische Kurier is echter terzelfder tijd met een aanvullende mededeeling gekomen, die weer stellig het volgende verklaart:

De verbetering van de verkeersmiddelen heeft aan de monniken van den St. Bernard de eigenlijke reden van hun bestaan ontroofd. De hulpvaardigheid van de monniken en van hun beroemde honden is feitelijk zelden meer noodig. De 12 monniken, die steeds op den 2473 M. hoogen pas leven, willen daarom hun klooster verlaten en naar Tibet trekken, om daar op één der hooge passen van den Himalaya een nieuw klooster te stichten met de oude taak, om reizigers te ontvangen en hun, die in ijs en sneeuw verongelukten, hulp te verleenen. Ook de beroemde honden gaan mee. Reeds zijn twee monniken van een voorbereidende reis teruggekeerd. Het bouwen van het klooster in Tibet zal in 1932 een aanvang nemen.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's-Gravenhage.

Excursie Intern. Koloniale Tentoonstelling te Parijs van 17 tot en met 24 September 1931.

Deze excursie is volteekend. Den deelnemers(sters) wordt verzocht zich te verzamelen Vestibule Hollandsche Spoor op Donderdag 17 September a.s., om 15.45, voor het in ontvangst nemen der spoorbilletten.

Vertrek trein om 16.21. Aankomst Parijs 23.40.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Afdeeling Leiden.

De heer mr. E. Rijke, herdacht op 2 September jl. zijn 70en geboortedag. Als bekend, vervult de jubilaris ook sinds een kwart eeuw het secretariaat der afdeeling.

De heer Rijke ontving op dezen dubbelen feestdag talrijke blijken van belangstelling, zoo van het afdeelingsbestuur, het hoofdbestuur van den leider van het Informatie-bureau, enz.

Op de zeer druk bezochte receptie te zijnen huize was ook de algem. secretaris der Vereeniging tegenwoordig.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeeling Den Haag van „Oost en West".

In het belang der administratie en ter vermijding van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeeling Den Haag, den heer J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

VAN DE REDACTIE.

Radiotelefoonverkeer met Indië.

Gedurende de maand Augustus 1931 werden in het radiotelefoonverkeer met Ned.-Indië in totaal 257 gesprekken gevoerd, waarvan er 99 in Nederland en 158 in Indië werden aangevraagd.

Van de hier te lande aangevraagde gesprekken hadden er 49 betrekking op zakelijke- en 50 op familieaangelegenheden. Voor Indië bedroegen deze getallen resp. 63 en 95.

In totaal werden 132 gesprekken in Nederland van huis uit gevoerd, waarvan in Nederland 54 en in Indië 78 werden aangevraagd.

In het radiotelefoonverkeer Europa—Ned.-Indië via Nederland werden in Augustus in totaal 7 gesprekken gevoerd, n.l. met België 1, Engeland 3, Frankrijk 1 en Noord-Amerika 2.

Luchtpost uit Indië.

Blijkens mededeeling van de Indische Administratie heeft het retourvliegtuig van den Holland-Indië-dienst ruim 195 K.G. post aan boord.

Hiervan is 46 K.G. 800 G. bestemd voor Amsterdam (stad), 80 K.G. 930 G. voor Amsterdam (verdere verzending), 47 K.G. 200 G. voor 's-Gravenhage en 10 K.G. 050 G. voor Rotterdam.

Bovendien werd te Medan nog ingeladen een zak Penang/Amsterdam, wegende 1 K.G. 610 G. en een zak Singapore/Amsterdam, wegende 9 K.G. 400 G.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig dat op 3 September j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 24 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 195 K.G. 750 G. bruto en 177 K.G. 370 G. netto.

De zending bevatte 14368 stukken beneden 5 gram; 160 briefkaarten en postwissels; 3942 stukken zwaarder dan 5 gram en 1263 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; in totaal 19733 stuks.

Namen en adressen der Afdeelings-secretarissen.

Amsterdam: L. D. Petit, Van Breestraat 21.

Amersfoort: Mr. E. H. Bergsma, Huygenslaan 7.

Arnhem: G. J. v. d. Heide, Benedendorpsweg 4, Oosterbeek.

Apeldoorn: J. C. Baars, Jagersweg 42.

Bergen op Zoom: J. H. W. Bruins, Wouwsche weg 144.

Breda: E. W. v. Vegchel, Ginnikenweg 119.

Curaçao (West-Indië) H. J. C. Bodenburg, Hellmund, Willemstad.

Deventer: Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., Singel 1.

't Gooi: A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, Hilversum.

Groningen: J. Franke, Nassauplein 11a, Groningen.

Den Haag: J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12.

Haarlem: H. P. Deinum, Van Hogendorpstraat 3.

Leiden: Mr. E. Rijke, Witte Singel 58.

Nijmegen: Mevr. M. R. S. Bleckmann—Hoogenstraaten, Berg en Dalsche weg 134.

Rotterdam: F. A. Vervloet, Westersingel 87.

Twente: J. J. Hansma, Groen van Prinstererlaan 37.

Utrecht: Mevr. L. P. v. d. Wijk—v. d. Haar, Hieronymusplantsoen 8.

H. J. Wolff, Paramaribo.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

C. H. Peper, hoofdonderw. b.h. o.l.o., 2e Atjehstraat 24-III, Amsterdam; D. J. Heidelberg, hoofdonderw. b.h. o.l.o., Weverstraat 76, Oosterbeek; G. J. Young, hoofdonderw. b.h. o.l.o., Obrechtstraat 448, Den Haag.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

F. H. Middelaer, onderdirecteur v.h. Dep. v. L., N. en H., Sweelinckstr. 48, Den Haag; R. Posthuma, contr. 1e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Twekkelo bij Enschede; H. Steppe, mulo-onderwijzer b.d. 2e O.M.S., te Malang, Berg en Dalscheweg 170, Nijmegen; A. P. G. Hens, wnd. adj.-insp. voor Agrarische Zaken en Verpl. diensten, Hugo de Grootstraat 8, Den Haag; H. van Sprang, ambt. v.d. buitendienst der Ink.bel. in Suriname, Jacob Canisstraat 35, Nijmegen; W. A. C. Heidweiller, adj.-comm. ten kant. v.d. ontv. der I. U. en A. in Suriname, Plantage, Parklaan 9b-II, Amsterdam. J. H. H. Smeets, mulo-onderw., p.a. Ned. Handelmij, Den Haag; C. A. van Ginneke, schoolhoofd b.h. o.w.l.o., Baronielaan 265, Breda; J. R. Kessler, ass.-res. b.h. B.B., Geversstr. 48, Oegstgeest; D. W. Pieper, ijker 1e kl. b.d. dienst v.h. IJkwijzen, p.a. Twentsche Bank, Den Haag; J. Greiner, dir. der normaalschool te Salatiga, Fred. Hendrikl. 25, Haarlem; C. Gerber, immigr.-ambt. 1e kl., Wald. Pyrmontkade 110, Den Haag; E. Duchow, opz. b.d. S.S. en Tr., Regentesselaan 26, Den Haag; mevr. W. Bennink, geb. Keyzers, ond. 3e kl. o. w. l. o., Groenloo-G.; H. G. van Mannen, treincontr. b.d. S.S. en Tr., Groot Hertoginnel 107, Den Haag; G. Kuiper, leeraar b.d. Prins Hendrikschool te Batavia, Amstelkade 105, Amsterdam; W. v. d. Veen, mulo-onderw., Langelaan 18, Bentveld bij Haarlem; G. J. Evers, voorzitter van de landraden te Bindjai, Kruisstr. 1, Meerssen; P. J. Beckers, hoofdpolitie-opz. b.d. alg. politie, Kerkstraat 122, Montfort-L.; S. E. van Manen, off. v. gez., Suezkade 134, Den Haag; G. P. N. Fikenscher, 1e. lt. inf., Regentesselaan 72, Den Haag; L. G. H. Uckerman, 1e lt. inf., Breestraat 80, Amsterdam; Mas Soeria Santoso, 1e lt. art., Valkenboschl 27, Den Haag; W. F. Nelissen, off. v. gez. 2e kl., p.a. Ned.-Ind. Escompto-mij., Den Haag.

Met Pensioen.

B. A. Crul, mulo-onderw. b.d. 2e O.M.S., te te Soerabaja, p.a. F. Rading, Jan v. Goyenstraat 50, Nijmegen; J. W. de Vries, arch. b.d. W. en 's-Lands B.O.W., Loosduinscheweg 863, Den Haag; J. H. M. Kootker, hoofdopz., electro-techn. b.h. Marine-Etabl. te Soerabaja, Cronjéstraat 40, Den Helder; F. M. Ilgen, praktijk-ingenieur b.d. W. en 's Lands B.O.W., Amberboomstr. 19, Den Haag; M. Marchant, loods 1e kl. b.d. loodsdienst te Soerabaja, Singel 112, Den Helder; H. L. R. Schilling, ass.-res. b.d. Alg. dienst in het gouvernement Soerakarta, Narcislaan 2, Wassenaar. Dr. J. W. Poser, kol. M. G. D., 1e Helmerstraat 87, Amsterdam; E. J. Kools, maj.-intend., Sportlaan 30, Den Haag; L. G. van Hemert, kap. inf., v. Slingelandstr. 152, Den Haag; G. A. Perié, lt.-kol inf., hotel de Zalm, Molenstraat Den Haag.

ADRESVERANDERINGEN.

J. H. M. U. L. E. Ohl, 1e Luit. d. Inf., p.a. Franklinstr. 120, Den Haag; W. F. H. Manuel Ambt. ter besch. d.d. ing. 1e kl. S.S. en Tr. dienst, Jul. v. Stolbergl. 103, Den Haag; W. v. d. Zee, Telefoonambt. 2e kl. P.T.T.-dienst, Veerstr. 23, huis, Amsterdam; W. A. Fontein, comm. 1e kl. P.T.T.-dienst, Valkenboschlaan 186, Den Haag; Ir. J. R. Gaade, Hoofding. b.d. W., Insp. v.d. buitengewesten, Bankastr. 109, Den Haag; J. J. Kluit, Schoolhoofd b.h. O.W.L.O., Pr. Mauritspl. 1b, Den Haag; J. Chr. P. Mossel, Comm. voor de Bel. te Malang, Obrechtstr. 415a., Den Haag; Mej. J. G. Robijn, Klerke b.h. Post- en Telegr.kant. te Malang, Valkenboschlaan 186, Den Haag; A. M. van Dijk, Kap. der Art. p.a. Oranjesingel 15, Hilversum (van-af 1-9-'31). T. Uit de Bos, Mulo-onderw. b.d. 2e O.M.s. te Soerabaja, Gijsbr. v. Amstelstr. 16, Hilversum (vanaf 1-9-'31). A. Doornweerd, Hoofdcontroleur P.T.T., Columbusstr. 212, Den Haag; A. M. P. A. Scheltema, Afd.hoofd b.h. Centr.kant. v.d. Stat. v. Stolbergstr. 14, Haarlem; Ph. C. A. J. Quanjer, Insp. b.h. Inl. onderw., Corn. Speelmanstr. 70, Den Haag; L. J. B. Paardekooper, 1e Luit. der Art., Koningin Hortenselaan 32, Apeldoorn; J. P. Wissema, Kapt. der Inf., Barbarossastraat 74, Nijmegen; Mej. M. G. Muller, tijd. wnd. 1e comm. b.d. S.S. en Tr., Previnairestr. 21 rood, Haarlem; M. Delmaar, Beh. 2e kl. landspandhuisdienst, Daguerrestr. 33, Den Haag; A. R. Rijkschroeff, Kantoorh. b.h. Dept. v. Just. m.d. pers. titel v. Ref., Suezkade 97, Den Haag; J. J. Ph. Koppenol, Ass.-Res. Alg. Bestuursdienst, v. Boetzelaerlaan 58, Den Haag; Th. A. v. Dijk, Dir. der Normaalschool te Makassar, v. Weede v. Dijkveldstraat 13, Den Haag; H. M. J. Schutgens, wnd. Onderw. 1e kl. b.h. O.W.L.O., Achter de Molens 25, Maastricht.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank,
Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beuze van Amsterdam.

		2 Sept. 1931	7 Sept. 1931
Aandeelen	Koloniale Bank	90	78
„	Ned. Ind. Handelsbank	$90^{1}/_{4}$	$79^{1}/_{2}$
Cert. aand.	Ned. Handel Mij.	113	100
Aandeelen	Alg. Exploratie Mij.	$56^{3}/_{4}$	$50^{1}/_{2}$
„	Kon. Petroleum Mij.	176	156
„	Rubber Cult. Mij. A'dam.	$63^{1}/_{2}$	55
„	Ned. Ind. Suiker Unie	101	91
„	Ned. Scheepvaart Unie	$94^{1}/_{4}$	81
„	Handelsverg. A'dam	$256^{1}/_{2}$	$232^{1}/_{2}$
„	Deli Batavia Mij.	$156^{3}/_{8}$	$136^{1}/_{2}$
„	Deli Maatschappij	$193^{5}/_{8}$	$176^{1}/_{2}$
„	Senembah Mij.	$233^{1}/_{4}$	201
„	Deli Spoor	$108^{1}/_{2}$	$91^{1}/_{2}$
„	Ned. Ind. Spoorweg Mij.	$115^{3}/_{4}$	$107^{3}/_{4}$
„	Philips Gloeil. (nieuwe)	$73^{1}/_{2}$	$67^{3}/_{4}$
Cert. aand.	Margarine Unie	139	123

Wisselkoersen	Verkoop
Londen	$12.05^{5}/_{8}$
New York Cable	$2.48^{3}/_{16}$
Berlijn	58.85
Parijs	9.73
Brussel (Belga)	$34.55^{1}/_{2}$
Zurich	48.41
Weenen	34.90

Zorg wordt verdreven door actie. Wanneer iets u drukt, doe er dan terstond wat aan, ook al brengt dit nog geen oplossing. Elke daad, aan een moeilijkheid gewijd, geeft u een gevoel van voldaanheid, dat uw zorg verlichten zal. (Maandblad „Succes").

Mutatiestaat van 2 tot 9 September '31

Nieuwe Leden:	**Voorgesteld door:**
H. Bonefaas, Wassenaar, Oud-Wassenaarsche Weg 12.	den heer L. P. van Mourik te Den Haag.
P. J. Goes, Directeur van het Auto-Reisbureau, Den Haag, Fahrenheitstraat 710.	Eigen aanmelding.
Mevrouw M. Kuyp, Den Haag, Laan van Meerdervoort 297 A.	Secretaris afd. Den Haag.
Mevrouw J. Stokhuijzen, Den Haag, Sportlaan 17.	Mevrouw van Wijk Werneke te Den Haag.
Mejuffrouw O. F. Wardenaar, Den Haag, Valkenboschkade 545.	Mevrouw Nieman—Pino te Den Haag.
Mevrouw J. H. Chevalier—Lamaison, Den Haag, van Beverningkstraat 117.	den heer A. A. Resner te Den Haag.
J. Compagnen, Oud-Algem. Ontvanger 1e kl., Den Haag, Chrysantplein 5.	Secretaris afd. Den Haag.
R. Borst, Deventer, Zwolsche Weg 88.	den heer H. H. Zeylstra Fzn. te Deventer.

Afschrijvingen:

Mejuffrouw J. P. Hoogewoud, Nijmegen, Sweelinckstraat 2.

Mevrouw F. Krüseman—van Hoek Hijs, Hilversum, Hoflaan 1.

Ir. R. A. van Sandick, Den Haag, Bachmanstr 54.

Z. R. A. Reijers, Velp, Zutfensche Straatweg 32. (Afd. Arnhem).

R. I. P.

Mr. A. Heijman, Oud-Directeur Rechtsschool, Den Haag, Groenhovenstraat 4.

Adresveranderingen:

Mevrouw C. M. Roelfsema—Wesselink, van: Winsum, naar: Groningen, Groote Markt 36.

H. J. Looman, Apeldoorn, van: Nieuwstraat 26, naar: Soerensche Weg 9.

Mr. Dr. H. W. Blaupot ten Cate, Arnhem, van: Bouriciusstr. 14, naar: Betuwestraat 5.

J. Th. G. Dulfer, van: Utrecht, Laan van Minsweerd 64, naar: Schiedam, Nieuwe Haven 73.

Mr. E. Rijke, Secretaris van de afd. Leiden, van: Witte Singel 58, naar: Witte Rozenstraat 20.

L. W. Ch. de Bruijn, Indoloog, van: Den Haag, Pijnboomstr. 101, naar: Leiden, Merelstraat 38. f 5.—.

J. F. Stutterheim, van: Den Haag, Schenkkade 226, naar: Rotterdam, 2e Middellandstr. 13. f 5.

C. Harms, Employé C.P.I.M., van: Den Haag, Frederik Hendrikplein 2, naar: Curaçao, Emmastad, p.a. Kantoor C.P.I.M. f 5.—.

G. J. Swaluë, van: Den Haag, Irisstraat 108, naar: Voorburg, Flaviusstraat 4.

C. S. Gomm, oud-kolonel N.I.L., Den Haag, van Beuningenstraat, van: 4 naar: 27.

Ph. C. A. J. Quanjer, Inspecteur Inl. onderwijs m. v., Den Haag, van Jan van Nassaustr. 37 naar: Corn. Speelmanstraat 70.

D. Heuvelink, oud O.-I. Ambtenaar, Den Haag, van: Frankenstr. 88 naar: Statenlaan 152.

P. G. Pronk, Directeur N.V. West-Sumatra-Apotheek, Den Haag, van: Marconistraat 68 naar: Bazarstraat 24.

J. Rijks, Den Haag, van: Corn. v. d. Lijnstraat 41, naar Suezkade 148.

Mevrouw de Weduwe H. J. Scholte, van: Den Haag, Laan v. Meerdervoort 131 naar: Scheveningen, Flatgebouw „Gevers Deynoot" Flat no. 10, Neptunusstraat.

L. G. van Loon, Hoofdkantoorhoofd P.T.T. m. v., van: Medan, naar: Brussel, Avenue des Celtes 14. f 5.—.

A. Ph. van Aken, thans: Resident van Menado.

Dr. K. J. Boeyinga, Ass.-Resident, van: Batoe-Radja naar: Kota-Radja.

A. J. Barts, Dirigeerend Officier van Gezondheid, thans te Tjimahi, Barosweg C. 5.

A. Goudswaard, Militair Apotheker, thans te Bandoeng, Tjimanoekstraat 1.

J. Berendsen, Beheerder Pensioenfondsen, thans te Batavia-Centrum, Tanah—Abang Oost 51. Flat No. 32.

J. J. Gleenwinkel Kamperdijk, Algemeen Ontvanger, thans te Meester-Cornelis, Bidara Tjina 8.

H. L. Redeker, Gedipl. Gezaghebber B.B., thans te Boela (Oost-Ceram).